

New-York — Jehudi Menuchim, a világhírű zsidó hegedűművész apja közölte a Zsidó Távirati Irodával, hogy fia február havában beutazza az európai és amerikai nagyvárosokat, ahol legalább hét koncertet fog adni. Ezeknek a koncerteknek a jövedelmét, 50 ezer fontot, a zsidó menekültek javára fogja fordítani. Az első ilyen koncertet Londonban, az Albert Hallban fogja megtartani.

Beyruth. — A Libanon és Palesztina közötti határnál a határrendőrség néhány gépkocsit tartóztatott fel, amelyeken fegyvereket és muniókat akarnak csempészni a palesztinai arab terroristák számára. A hatóságok ötszáz fegyvert és nagymennyiségű muniókat koboztak el.

Prága. — A cionista hatóságok azon fáradozásai, hogy devizakivitel engedélyt eszközöljenek ki a csehszlovák kormánytól Palesztina számára, eredményre vezettek. A kormány hozzájárult ahhoz, hogy 500 font, vagyis 70 millió csehszlovák devizát vigyenek ki Palesztinába és pedig a következő évtől: 400 ezer font a csehszlovákiai zsidóknak juttatott 400 tókes certifikátra fordítandó, 50 ezer font a Keren Kajemeth és a Keren Hajeszodot illeti, 15 ezer font ifjúsági aljára és a többi utiköltségekre, áttelepítési és szállítási költségekre megy. A devizaengedély megadásáért különösen a népjóléti minisztérium és annak menekültügyi intézménye és kivándorlási bizottsága exponálta magát.

Jeruzsálem. — A Davar című palesztinai héber napilap közli, hogy az utóbbi napokban sorozatos összejutások voltak a terrorbandák és az arab falvak lakosságá között, különösen a déli vidéken, amelyek során a terroristáknak súlyos veszteségei voltak. Arab vélemény szerint a falusi arab lakosság 80 százaléka ellene van a terrornak és a bandák tevékenységének. — A zsidó aviatika hívet repülőklubot alapítottak Jeruzsálemben és pénzalapot teremtettek egy repülőgép vásárlására. A repülőgéphez 400 font szükséges.

San-Domingo. — A közeli napokban néhány száz morva-osztrai zsidó San Domingoban vándorolt ki. A sandomingói kormány biztosította őket arról, hogy földet fog rendelkezésükre bocsájtani telepítési célokra. Az első csoport 300 kivándorlóból áll, amelyet továbbá 1200 főnyi csoport fog követni ugy, hogy összesen 1500 osztrai zsidó készül telepedni San Domingóban, mezőgazdasági és ipari helyekbe alapján. A csehszlovák nemzet Bank 20 millió csehszlovák transzferálást engedélyezett ezen 1500 zsidó kivándorló számára.

Páris. — Justin Godard szenátor elnöklétével értekezletet tartott Párisban az OSE-bizottság, amely 1937-ben lengyelországi és romániai zsidó gyermekek segélyezését tűzte ki célul. Az elhangzott jelentésből kitűnik, hogy az elmúlt évben Lengyelországban 56 ezer szegény gyermeknek adtak ételmezt az OSE 108 konyháján. A romániai OSE intézmények ugyanezen idő alatt 12 ezer gyermeknek adtak napi ellátást. A bizottság által Franciaországban lefolytatott gyűjtőakció során 592 ezer 695 frankot teremtettek elő. Az utóbbi hónapokban a bizottság nagymértékben segítette a zsidó menekültügyi tábortan selymítő gyermekeket. Erre a célra 99 ezer 635 frankot fordított.

Amsterdam. — A hollandiai zsidó külügyi bizottság, amelynek A. Asscher az elnöke, tiltakozik a német sajtó azon gyanasítás ellen, mintha az amsterdami német konzulátus elleni állítólagos merényletet zsidók követték volna el. Mint ismeretes, a hivatalos vizsgálat megállapította, hogy az amsterdami konzulátus ablakán támadt lyuk nem fegyvergolyóból, hanem gyermek paritából kilőtt kőből származik. — Dr. N. Schrijver tábornok, a holland hadsereg egészségügyi szolgálatának volt felügyelője, a napokban töltötte be hetvenedik életévét. A tábornok tagja az askenáz zsidó hitközség előjáróságának és különösen a zsidó jóléti munka terén fejtett ki érdeműs tevékenységet.

BUN DE IMPRIMAT.
„GRAFICA”, ORADEA

— Kétezer menekült kapott az utóbbi két hónapban beutazási engedélyt Svédországba. Westmann igazságügyminiszter, a svéd parlamentben egy interpellációra válaszolva kijelentette, hogy az utóbbi két hónapban körülbelül kétezer menekült kapott beutazási engedélyt Svédországba. A menekültek legnagyobb része németországi idősebb zsidó, akiket Svédországban lakó gyermekeik intervenciójára engedték be Svédországba. Az ITA az igazságügyminiszter nyilatkozatával kapcsolatban megjegyzi, hogy a zsidó menekültek jórésze csak rövid időre szóló tartózkodási engedélyt kapott. Mintegy 1050-re tehető azoknak a száma, akik csak addig tartózkodhatnak Svédországban, míg valahová beutazási vizumot tudnak szerezni. Az 1050 ideiglenes tartózkodással bíró menekült között 300 felnőtt, 300 csecu és 450 gyermek van.

— Egy arab család zsidó telepen keresett menedéket a terroristák elől. Az arab Sindjana falu seikiének egész családja Zichron Jákobba menekült, hogy ott menedéket találjon a terroristák elől. A zsidó falu természetesen készséggel nyújtott védelmet a sejk családjának. Magát a sejekt és fiát a terroristák mérsékelt magatartásuk miatt legyilkolták.

— Muniócs rakományok találtak az Omar mecsetben. A jeruzsálemi rendőrség az Omar mecsethez tartozó nyilvános mosdóhelyiségben a padló alatt elásva óriási mennyiségű lőfegyvert és muniókat talált. A rendőrség a muniókat elkobozta, a helyiség felügyelőjét letartóztatta.

— Bolívia befogadja a Szudetavidék menekültjeit. A Népszövetség tanácsa január 17-iki ülésén a menekültek kérdésével foglalkozott. A francia delegátus javaslatot terjesztett elő, hogy a Népszövetség menekültügyi főbiztosának hatáskörét terjeszék ki a szudetavidéki menekültekre is. A javaslatot Anglia képviselője is támogatta. A kérdés előadója Bolívia képviselője volt, aki rámutatott a menekültek tragikus helyzetére és a Népszövetség ezel kapcsolatos humanitárius kötelezettségeire. Végül bejelentette, hogy a bolíviai kormány bizonyos számú menekült befogadásával hozzá akar járulni a menekültügyi kérdés megoldásához. A tanács ezután kimondotta a menekültügyi főbiztos hatáskörének kiterjesztését.

— Paraguay betiltja a zsidó bevándorlást? A paraguayi parlamentben tíz képviselő törvényjavaslatot terjesztett be, amelyben a zsidó bevándorlás teljes beszüntetését kívánják.

— Egy olaszországi zsidó öngyilkossága kétónai szemelattára. A Times cikket közöl az olaszországi zsidók tragikus helyzetéről, amely különösen a felsőbb körökben több zsidó előkelőség öngyilkosságához vezetett. Így többek között a következőket írja: Dr Formigini nem az egyetlen zsidó, aki a zsidóellenes intézkedések bevezetése óta öngyilkosságot követett el Olaszországban. Más hasonló esetek is vannak. Így legutóbb két magasrangú zsidó katonatiszt lett öngyilkos, miután közölték velük, hogy le kell mondaniuk szolgálatukról. Az egyik, egy örnagy, a gyakorlóterem, ezredének szemelattára, miután parádés bucsut vett a katonáktól és beszédet intézett hozzájuk, föbelötte magát.

Izletes jó kóser házikoszt kapható
Pieffermann Vilmosnál
TIM SOARA IV, Spl. Tudor Vladimirescu 24.
Figyelmes **Utazóknak megfelelő**
kiszolgálás! **kedvezmény**

A PALESTINAI MUNKABESZTÁS.

Egy idevaló zsidó kereskedő nemrégiben Palesztinában járt. Egy barátját látogatta a koloniat és látja, hogy ott két kutya jár az udvarán, az egyik egy hatalmas buldog, a másik egy alig földből kilétszó pincsi.

— Minek ez a két ellenétes kutya neked? — kérte az erdélyi hírsoros.
— Mert itt munkamegosztásnak kell lenni. A nagy kutya veszedelmes állat, de nagyon szeret aludni. Ezért vettem egy kicsit, de éber kutyát, amely felkelti a nagyot, ha valami bűt neszel a ház körül.
Ezért kell a két kutya Palesztinában.

WEIZMAN TAVIRATA.

Dr Olshwanger, az ismert zsidó humorista író, aki egyszer itt is járt Erdélyben, most Palesztinában él, egyik bon mot-ját közöljük egy zsidó lap nyomán.

Naharia kolónia tisztára német menekültek által létesített település, amely épen abban a zónában fekszik, amely, ha felosztásra kerül volna a sor, nem tudni, hova kerül. Naharia lakói még voltak ifjedve és táviratok Weizmannra. A távirat szövege a következő volt:

Hova kerülünk és mik leszünk? ...
Weizman a következőket válaszolta:
— Naharia német maradt! ...

GÖBBELS SZERELME.

Azzal kapcsolatban, hogy Göbbelst megverte Lydia Barova filmszínésznő férje, Gusztyv Fröhlich, a következőket mondotta egy hírsoros:
— Ugy látzik Göbbels jobban érti a jobb oldali gyűlöletet, mint balkezéről a szerelmet.

UJABB KOLONIZÁCIÓS TERVEK.

Montrealból (Kanada) jelentik, hogy Kanada megnyitja a kaput tavasszal a bevándorlás előtt. Fogadni fogják vizum és beutazási engedély nélkül — az angol királyi párt.

Moskvból jelentik: A legutóbb híradások szerint, minden ország befogad zsidó menekülteket, kivéve a szovjetet, ahol Stalin csak egyetlen zsidó emigránst akar befogadni: — névszerint Trotsky Lect.

BERLINI UCCA BESZEL.

Egy zsidó apa sétál a fiával Berlin utcáin. Elhaladnak Göring emlékműve előtt és a fia mekérdezi apjától:

— Kinek az emlékműve ez?
— Ez az az ember, aki megszabadította a zsidóságot láncától.
— Hogy-hog? ...
— Az aranýóralánckóttól! ...

CHAMBERLAIN ESERNYŐJE.

— Miféle nem tesz egyetlen lépést sem Chamberlain esernyő nélkül, pont úgy, mint egy sadchen?
— Mert ő is abban a brancban dolgozik.

KÖZGAZDASÁG.

Két német zsidó beszélget:
— Was glaubst du — kérde az egyik — mi lesz a vége az újabb négyéves terveknek?
— Ich weiss, — mondja a másik — alle Fabriken werden geschlossen hinter Hitler stehen.

HAT LEHET?

Az orosz sietve fordul be Reb Jankev portájára, éppen mikor az a fiát veri.
— Reb Jankev, — mondja az orvos — azt mondták, hogy maga hadoklik.
— Ej, — mondja Reb Jankev elkéseredve — hát lehet ettől a kölyköktől?

AZ OROSZ ALKOTMÁNY.

Egy orosz zsidó Bukarestbe érkezik, a bukaresti zsidók körülveszik és az új orosz alkotmány felől érdeklődnek. Az orosz zsidó mesélni kezd:
— Az új alkotmánynak három fő pontja van és pedig:
1. Stalin ist der Führer und alle anderen sind die verführtien.
2. Der Führer ernannt und erschiesst selbst seine Mitbürger.
3. Russland ist ein Ständestaat, alle Stände sind vorhanden, nur Anstand, Wohlstand und Verstand nicht.

NÉPÜNK

Director și Șefredactor: Wasserstrom Sándor

REVISTA EVREIASCĂ

Redactor responsabil: Leitner Zoltán

Tisztul a horizont

Olyan világot élünk, amikor egészen szoros kapcsolatban van a világpolitikai helyzet a zsidóság problémájával. Sőt, nyugodtan mondhatjuk talán vilásteremtése óta egyetlen nem volt kapcsolat a két tényező között. Ezért mondjuk, a zsidóság helyzetére is, agyranrangú félként, hogy „tényező”, mert azda tették a zsidóság gyűlölet és ellenségeit.

Meg kell állapítanunk, hogy lassankint tisztul a horizont. Igaz, hogy csak egy szempontból. Lassankint meg lehet állapítani, hogy a két szembenálló fél oldalán milyen erők sorakoznak fel. Es mert az egyik részen a zsidóságot üldözik, kergetik, mevetik és kifosztják, természetesen a helyzet dinamikájából adódik, hogy a „másik” oldalán van értelmezés is a zsidóság. Az a zsidóság, amelynek — helytelenül — világpolitikai jelentőséget adtak, inkább kevesebb, mint több joggal.

Az egyik oldal: ne tagadjuk, nagyon szimpatikus részünkre az a háromszög, illetőleg „egyeses vonal”, amelyet meghuzatunk a térképen New-Yorktól—Londonon át Párisig. Ott áll az élen Roosevelt elnök, aki a legutóbbi időben egészen nyíltan kihangsúlyozta, hogy melyik fronton áll. Ott, ahol érdekei is kúványják, ahoa tartoznia kell, sőt amelynek élére is állott, amelyre predesztinálva is van 130 milliós országánál, hihetetlen gazdagságánál fogva és demokratikus elvei alapján. Ez az egyik oldal és értelmezés a legutóbbi zsidó a világon velük szimpatizál. Ami természetesen, mert ösztönösen odahuz még a kutya is, ahol nem rugják. Már pedig bennünket zsidókat ott nem rugnak, ha nincs is olyan szerepünk, amelyet nekünk imputál Berlin és hü csatlósa: Róma.

A másik rész: a tengely, mely szintén három világvárost jelent. Berlin, Róma, Tokio. Három város, de egy „tengely”. És a tengely-tengelyében itt a zsidókérdés áll. Készakarva, rosszulindultat összekeverik a demokráciát a zsidósággal, a humanizmust a kommunizmussal. Stalin az angol királlyal és a francia demokráciát — Kream politikájával. Készakarva zúzávart akar ez a „tengely” lémasztani a kis intelligenciájú tömegben, hogy azután annál sikeresebben vegye fel a „megagítást” lombikjába, amelybe beleakar rázni minden nem-zsidó népet. A francia elnégeresedett, meg elzsidósodott, Amerika egészen zsidó (130 millió közül 5 millió zsidó) lett és a nemzetközi zsidóság New-Yorkban építette fel „főhadiszállását”. Ezek a modern vándorok, amelyek nem igazak, de rosszulindulatuk és tendenciózusak. Akárhí akarmit mond, a horizont lassankint tisztul. Már kialakulnak a két szemben álló fél erőviszonyai. És fogják reánk, hogy elfogultak vagyunk, a jövő mégis megmutatja majd, hogy ne csüggedjünk, mert a „zsidó front” hasonlíthatatlanul erősebb, mint az „antiszemitá” front. A három demokráta nagyhatalom, plusz a szovjet, erősebb mint Berlin,

Róma, Tokióval együtt, vagy anélkül. New-York gyűlöli Tokiót és ezzel együtt szövetségeseit is, Berlin meg Rómát is.

A világ zsidósága szimpatizál azokkal, akik nem üldözik. Ez emberileg érthető és természetes, azonban, hogy a totális államok nem is relettálnak reánk. Kétszeres öröm számunkra azt látni, hogy országunk a legbőlcsebb mérséklet külpolitika útján halad. A zsidókérdést, amely körül annyira lobogtak a szenvedélyek, kellő medrébe szorították és Románia zsidósága nyugodtan

mondhatja, hogy Felséges Uralkodója és a jelenlegi kormány a legbiztosabb biztosíték arra nézve, hogy itt mindenkor a legizosabb mérséklet fog uralkodni és a helyzet ma az, hogy az a régi évtizedes kapcsolat, amely a nyugati államokhoz fűzi országunkat, most sem lazult és távol áll attól, hogy bármelyik közeli nagyhatalom vazallusa legyen. Önálló, bátor, bölcs politika részesei vagyunk és kétszeres öröm az nekünk, romániai zsidóknak, akik ezért is bátran mondhatjuk, hogy szimpatizálunk a New-York—London—Páris tengellyel, amely „tengely” biztosítja egyedül és kizárólag azt, hogy nem fordul le szekerünk a mélységbe, ahonnan nincsen többé visszatérés.

Tisztul az európai horizont erőviszonya és nincsen túlzott aggodalomra ok.

Összeült Londonban a Palesztina-konferencia

Már az első napon megakadtak az arabokkal való tárgyalások. — Chamberlain kijelentette, hogy Angliát köti a mandátum. — Külön tárgyalnak a zsidókkal és külön az arabokkal.

London. — Kedden, f. hó 7-én nyílt meg Londonban a Palesztina-konferencia, amelyet annyi politikai vihar és huzavona előzött meg. A konferencia első meglepetése, hogy nem valósítják meg az angol—arab—zsidó együttes tárgyalásokat, hanem külön-külön ült a brit nagyhatalom egy a zsidókkal, mint az arabokkal a tárgyalászatához. Ez a lépés az angol kormány részéről lehet, hogy „diplomaiikus”, de bizonyos, hogy nem sokkal járul hozzá az ellentétek gyökeres likvidálásához, hiszen így a hivatott felek voltaképpen nem is kerülnek szembe egymással. A külön tárgyalást valószínűleg a megtörténő „ígéreték” miatt határozták el. Ezek az „ígéreték” azonban a jelek szerint keresztelni fogják egymást, ha nem állják ki a nyilvánosságot. A konferenciáról lapzártáig egyébként a következőket jelentik:

A St. James palotában előbb az arab küldöttséget fogadta Chamberlain és Halifax külügyminiszter. A delegációban képviseltették magukat az egyiptomi, iraki, jemeni, szaúdi arabjai, transzjordáni és palesztinai arabok. A palesztinai arabokat csak a mufti pártja képviseli, mert a mérsékelt Nashasibi párt a muftival való ellentétei miatt távolmaradt, — Chamberlain miniszterelnök üdvözlő szavaiban azt fejtette, hogy a konferencia célja, hogy a zsidók és arabok szabadon feltárják kívánságukat. — Az angol kormány — mondotta — továbbra is kötik a mandátumban foglalt kötelezettségek az arabokkal a zsidókkal, a parlamenttel, a Népszövetség tagállamaival és Amerikával szemben. Hangsúlyozta, hogy jó eredményeket vár az érdekeltek közötti személyes kontaktus felvételétől.

Az egyiptomi delegáció vezetője Abdul Moneim válaszában ama reményének adott kifejezést, hogy sikerülni fog igazságos és méltányos megoldást találni.

A zsidó küldöttség részére külön fogadtatást rendeztek be a St. James palotában, jellemző azonban, hogy a zsidó delegáció más bejáraton át vonult be a palotába, hogy a két fél közötti találkozást elkerüljék.

A miniszterelnök üdvözölte a zsidó küldöttséget is. — Örülök, — mondotta, — hogy Isten hozottat mondhatok dr Weizmann Chaimnak, a palesztinai Jewish Agency elnökének és kollégáinak. Ezután terveiről beszélt Chamberlain és elismételte az arab küldöttség előtt tett nyilatkozatát.

Weizmann professzor válaszolt a miniszterelnök üdvözlésére és emlékeztette, hogy a Népszövetség 1922-ben ugyanebben a palotában hagyta jóvá Anglia Palesztina-mandátumát. A palesztinai zsidóság — mondotta Weizmann — meg van győződve róla, hogy a béke fenntartható anélkül, hogy érinteni kellene az ottani zsidók jogait. A fogadtatások ezzel véget értek és mekezdődtek az angol—arab tárgyalások, igaz csak szimbólikusan, mert az ülést azonnal elhalasztották a Nashasibi párt távolléte miatt, amely szintén meghívást kapott a konferenciára. A gyarmattügyi miniszterium kiadott jelentése szerint minden remény meg van arra, hogy sikerül bevonní ezt a pártot is a tárgyalásokba, s a két arab-csoport közötti ellentéteket közös nevezőre hozzák.

160 német menekült a határszélen...

Megrázó jelenetek közöli, lestvéri vendégszeretettel fogadta Várad zsidósága az átulazó emigránsokai

A „Népünk” eredeti riportja.

Nagyvárad, január 5. Már napokkal ezelőtt feszült izgalom és várakozás előzte meg annak a gyászos Reichsbahn-szerelvénynek érkezését, amely 160 zsidó emigráns sorstragédiáját röpitette Várad felé.

viselő a vámvizsgálat megejtése után hozzájárulnak, hogy a segélybizottság kiosssa az élelmiszereket és adományokat.

Percek alatt tűnik el a Pullmann-kocsik belsejében a mázsaszámra összehordott friss kenyér, a sok élelmiszer és ott gözölög a forró tea és meleg tej minden emigráns testvére kezébe.

ÜZENET „HAZA”...

Bármennyire is megkeményítik az események az ember szívét, ezeket a jeleneteket nem lehet megrendülés nélkül látni és cíviseni. Bármennyire megtörték is ezeket a férfiakat az események, most, mikor megértő lelkek közé kerülhettek, ha csak pár órára is, az ő gondolatuk is messze száll...

Mindegyikük levelező lapot és levélpapírt kér — és ez az egyetlen kérés, amely a körületek segélybizottság hűlgyagjait várta...

BEFUT A REICHSBAHN-SZERELVÉNY

A határállomás perronja egész élelmszerraktárhoz hasonlít. Itt van felhalmozva a több mázsa kenyér, vaj, szalámi, befőtt, csokoládé, tea, kávé és ott állnak glédába a forralt tejlejt teli tejeskannák.

Várad zsidóságának prominens vezetői és a minden elismerést megérdemlő hűlybizottság tagjai szorongának a perronon, mikor befut a német szerelvény a kocsiiban feltűnnek az emigránsok megviselt, szomorúsággal és aggodással teli arckifejezései.

— Salom, salom! — hangzik fel ajkukról a köszöntés, majd: Tel-Chajjal üdvözlök a könnyes szemű várakozókat.

— Itt vannak az emigránsok!

A perron hirtelen meglevencedik, mindenki segíteni akar rajtuk, mindenki nyújtani akar valamit, mindenki meg akarja osztani azt a mérhetetlen sok fájdalmat, amely ezeknek a szerencsétleneknek egyenként kitörülhetetlenül az arcára van írva.

Dramái percek ezek. Zsidók, ha találkoznak... Zsidók, akik tegnap még szintén emberek voltak, s ma már?... Emigránsok... Mi lesz velük? Ki tudná megmondani?

ÚJ VÁGANYON

Egyelőre hatóságai segédlettel kiüritik a Reichsbahn kocsijait és átszállnak a kényelmes C. F. R. szerelvényekbe. Előbb csak két Pullmann-kocsit bocsátanak rendelkezésükre, de mikor kiténik, hogy ez nem elegendő, kitöltik a harmadik kocsit is. Stanculescu határrendőrkapitány és Raceanu vámfőtiszt-

HOVA?...

Németül, jidistül, héberül és magyarul beszélgetek velük. Különösen a burgenlandiak értik a magyar szót.

Többnyire vallásos felfogásuk, ami az ételek rituális volta iránti érdeklődésből tűnik ki. A bécsi Schischul és a burgenlandi évszázados multu család tagjai. Ott látom többek között a bécsi Leitner meg a Sisak család egyik ágának fejét.

— Wir gehen nach Sanghai, und wir kommen in unser Heim... Sanghaiba indulunk, de „Haza” érkezünk meg... — mondja rejtélyes mosollyal, ami mindent megmagyaráz. Tudok már mindent, hová indulnak és hová érkeznek...

MEGHATÓ EPIZÓD

Mialatt a gázdag élelmiszercsomagokat osztogatja a segélybizottság, feltűnik a vasúti sínparók között egy hajlatható öreg zsidó piaci árus, aki hátán hordja egész üzletét. Egy zsákban fel van halmozva egész üzleti vagyona, amely mint most kiténik, narancsból és almából áll...

DRAMAI TALALKOZÁS

Egy előkelő váradai zsidó házaspárra, akik szintén ott vannak a várakozók között, fájdalmas meglepetés vár. Az egyik utasban felismerik egészen közeli hozzátartozójukat, akinek sorsáról már hónapok óta semmit sem hallottak. Az utas, aki röviddel ezelőtt még gázdag ember volt, most ott áll rongyosan, betegesen és erőtellenül rokonai előtt.

KÖSZÖNET VÁRAD ZSIDÓSAGANAK

A két fiatalember, akik az egész csoport vezetői, meghatólt szavakkal mondanak köszönetet Nagyvárad egész zsidóságának azért a spontán szeretetmegnyilvánulásért, amelyben itt részük volt.

Délben egy óraker a három Pullmann-kocsit a kolozsvári személyvonathoz csatolják és indulnak a menekültek a tenger felé.

— Salom! Tel-Chaj! — hangzik fel újra köszöntésük és a perronon százak és százak visszhangoznak az üdvözlést.

Ez volt az első menekült-vonat, amely keresztülhaladt Nagyváradon. Az első... de bizonyára nem az utolsó.

W. S.

Roosevelt beszéde

Az olaszok és németek erőteljes hangon támadják az Egyesült Államok elnökét, amiről kijelentette, hogy repülőgépet ad az angol-francia demokráciának és az Egyesült Államok határai a Rajnánál vannak.

Ottman Krainc nevű költőgós nemzeti-szocialista író most megjelent könyvében azt írja többek között: „A titkos zsidó világkormány, a zsidóság évezredek álma valóság lett.

Tehát így nézünk ki. Tudsz-e zsidó testvér arról, hogy a megtévelyített náciq fantazmagóriája igaz lenne? Mi nem tudunk róla, pedig benne élünk a zsidó élet centrumában.

A zsidó Toldi

A nyírvidéki zsidóság hőseinek sok szábhagyomány őrzi az emléket. Tégilásról, ahol az Oroszlánfiúk éltek, jegyzünk fel a következőkben néhány bájos epizódot.

A legendák hátterében csaknem mindenütt ott sötétlik Tiszacsizár neve és az üldözöcskék az szomorú korszaka, mely elől a nép fantáziája olyan szívesen és szükségyszerűen menekült a költészet és a legendatartemés romantikájába mögé.

AZ ADONYI MEGILA.

A nyiradonyi Grünbaum-család férfitagjai évről-évre adar hó 20-án, nagy lakoma közben pergament-megfált olvasnak fel. A nagyközönség csak egyetlen megfált ismer, Eszter könyvét, pedig a zsidóság sok-sok megfáltja van.

A NÁNÁSI OSTROM.

Grünbaum Mózse öccse a tiszcsizári időkből volt bátor védelmező a szaboiaci zsidóságának.

Amit nehéz megérteni

Van az erdélyi hivatalos katolicizmusnak egy Nagyváradon megjelenő organuma. Keves közünk van hozzá, nem is szoktunk foglalkozni vele. Elvégre, a mai időkben könnyű megszokni, ha egy sajtóorganum antiszemita. Különösen, amely nyíltan mint keresztény lap titulálja magát.

Ezért nem lehet megérteni azt, hogy az erdélyi katolikusok hivatalos lapja miért folytat kimondott hitlerista politikát. Ert-sük meg jól: nem keresztényi és antiszemita, hanem egyenesen hitlerista fajpolitikát. Nem hinnék, hogy volna a világban még egy hivatalos katolikus lap, amely ezt az elvet vallaná.

A napokban olvastunk egy cikket ebben a lapban, amely Roosevelt politikáját kritizálja és kijelenti, hogy hiába áll a zsidó pénzszék, az istentelen szabadkőművesek, a szovjet és általában a demokráciák élére Roosevelt, ez mind nem jelent semmit, mert a totális államok igazsága kétségtelen és győzelmük is bizonyos a destruktív elnök és jegyvertársai felett.

frontot és megbontják a nagy egységet? Majd meglátjuk, hogy jól látnak-e a nagyváradi szerkesztők vagy tévednek?

Hősi póz — mégis tragédia

A nagy angol újság, a „Times” részletes cikket írt az olasz zsidóság tragikus helyzetéről, akiket különösen társadalmi téren érint súlyosan a zsidókérdés erőszakolt megoldása. Különösen sok az öngyilkosság. Így öngyilkos lett az olasz zsidóság egyik kimagasló egyénisége, dr. Formigini, de sokkal drámaibb az a két katonatiszti öngyilkosság, amely a napokban történt. Az egyikről különösen sokat írnak a világlapok. Mindkettőt katonatiszt. Parancsot kaptak, hogy rövidesen vissza kell vonuljanak, le kell mondjanak rangjukról.

Egyik ezredes az olasz hadseregben. Minden bizonyra bátran harcolt a világháborúban és számos kitüntetésre volt. Nem bírta el katonabecsülete ugylászik. (a zsidóknak is van) azt, hogy megállazzák. Ki tudja, milyen messzi jutott már lélekben is a zsidóságtól? Olasz lett. Es most szemébe vágják, hogy: zsidó vagy! Mit tesz erre egy olasz-zsidó ezredes?

Kivezényelte ezredét a gyakorlótérre. Ott elvonultatta maga előtt az egész ezredet, innépi beszédet tartott hozzájuk, melyben az olasz haza iránti rendhívtelen hűségét tanította őket. Bizonyára elmondotta nekik, hogy miképpen kellett harcolni a Doberdon, a németek ellen és az Isonzónál, az osztrákok ellen. És az olaszok győztek! Elmondotta, hogy hányszor akarta áldozni életét Itáliáért.

Miután megtartotta beszédét, elővette revolverét és ott az ezred legénysége előtt — föbelépte magát.

Mussolinét ez nem fogja megadni. Mert megkapta a morbus hitlericus-t és mit neki egy hőz ezredes pózos halála. Ismerni kell az olaszok teatralitására haflamos lelket, hogy megértjük ezt a látóhatár való öngyilkosságot. Ha nem ilyen időköt élnénk, megírhatnánk, hogy olyan mély benyomást keltett az öngyilkosság az olasz közvéleményben, hogy megdöbbentettek a rendelkezést. De nem így fog történni. Ma már nincs szentimentalizmus. Ellenben, ha az ezredes nem lett volna annyira olasz, akkor Palesztinába kellett volna menni, hogy ott harcoljon a zsidóságért és a zsidó Palesztináért. Ha ott meghal, akkor lett volna legalább valami értelme szerencsétlen halálának.

virtus belekönni a zsidóba. Ő volt egyike a híres Oroszlán-fluknak...

A DEBRECENI VÁSÁR.

Egyik leghíresebb kalandja a „debreceni vásár” volt. A debreceni vásárról ez maradt fenn a család emlékeztetőben: A régi híres debreceni úzi vásáron zseccbecsüket árult egy nánszi zsidó: Reb Léb. Megáll a sátor előtt egy villes hajdulegény és elkezd válogatni a peneciusok között. Addig forgatja, próbálgatja a késeket, míg az egyiket a zsebébe csuszgatja. Aztán előadog, fizetini azonban elfelejt. Reb Léb utána kiált, a legény azonban meg sem fordul. A zsidó nem hagyja annyiban, utána ered, a legény sem volt gyáva s mikor Reb Léb utólérté, megfordult és úgy ütötte fejbe az öreg zsidót, hogy az eszméletlenül összeesett. A vásár népe összefutott és arra vetődött Reb Jozsef Téglás is. Mikor meghallotta, mi történt, haragra gerjedt és olyan ütött a legényre, hogy az is nyomban cserült. A csöcselék erre Reb Jozsef Téglás ellen fordult. Körülfogták, fokosok, dorongok villantak meg a levegőben és már-már úgy látszott, hogy a tömeg ugryancsak el fog hánni a magános férfival. Egyszerre csak arra fut egy elszabadult csikó, Reb Jozsef Téglás megragadja az egyik lábát, a térdével ránebeccdik, a csikót pillanattal kettéhasítja és két felét két kézre fogva, szétütötte a fenyegető tö-

Egy nyílt levél, melynek nem lesz hatása

Lapunk más helyén egy cikket közlünk, helyesebben nyílt levelet, amelyet dr. Max Bodenheimer írt Jabotinsky Vladimirhoz, az ujonisták vezéréhez. A dr. Bodenheimer nyílt levele nagy feltűnést keltett, de ahogy ismerjük a helyzetet, eredménye nem lesz. Bár ő nagy tekintély, elvégre Herzl Tivadar személyes barátja volt és a Zsidó Nemzeti Alap volt elnöke, mégsem érte célra a sok jóakarattal és szeretettel megírt levél. Miért nem lesz eredménye? kérdezheti a zsidó ember, aki mindég azt hallja, hogy „összefogásban az erő”. Erre válaszolunk mi objektív hangon, mint akik ismerik az erőket és az összes centripetális vonásokat, amelyek ma a zsidó életben működnek. Jabotinsky és a régi cionista szervezet között nem lehet megteremteni az egységet, mert strukturális hibák vannak, alapvető ellentétek. Maga Bodenheimer is írja, hogy a haviaga (önmegtartóztatás) nem az erő, hanem a gyengeség jeléként lett interpretálva. Hiába írja azt is, hogy „Ön, mint egy nagy cionista szervezet vezére, megtudná változtatni a helyzetet”.

Igen, kétségtelen megtudná változtatni a helyzetet, de előbb szakítani kell azzal a politikával, amelyet ma inaugurál a régi cionista szervezet. Szakítani kell azzal a bengurioni politikával, amely ma egészségételen és más vonatkozásban is csődöt mondott. Nem lehet állandóan sem kéregető módra, sem pedig szívélves jóbarát észusával kezelt nyújtani, amelynek nem dobnak garasokat (az angolok) és nem fogadják el az arabok. Kezdve az önmegtartóztatás téves politikájától, végig a kerekasztal előrelátható csődjéig, — sajnos — sehohsem igazolódott a régi cionisták baloldali vezetőinek elgondolása. S most „feltétel nélküli” vonuljon be Jabotinsky a keretbe. Ki garantálja neki és a mögötte reménykedő zsidó millióknak, hogy nem-e rántják bele egy olyan politikába, amely eddig is tévesnek bizonyult? Miért adja oda magát, aki csak az eszmét látja és nem lehet befolyásolni még azzal sem, hogy az alapok bevétele erős fellendülést mutat?!

Miért nem akar koncessziót tenni a régi cionista vezetők egy része? A lelki nagyságra hivatkozik dr. Max Bodenheimer, s ezen a címen kéri Jabotinskyt, hogy „feltétel nélküli” lépjen vissza! Dr. Bodenheimer, bár

meget. Később katonaság vonult ki a „zsidó Toldi” elfogatására, de Beck Pálné közbejárása folytán utóbb nem történt semmi baja.

A POZSONYI JESIVA ÜVEGTABLAI.

A zsidó Toldinak két fia Pozsonyban volt festőn, a híres Chaszam Szófer-nél. Az öreg évenként többször befogott három derest és Téglásról Pozsonyig hajtatóit el, hogy megtepje fiait és meggyőződjék róla: tanulnak-e és nem alusszák-e át a tanulási buvárkodás idejét. Egy ízben, amint a festőben megjelent, a böcherek megkértek: mutatna nekik valamilyen erőpróbát, mert sokat hallották híres testvéréről. Reb Jozsef Téglás először szabadkozott, de aztán elővette a dugyellárisát, kezébe veit egy régi négykerajcárost és négy ajtó üvegtábláján oly erővel dobta keresztül, hogy egyetlen üvegtábla sem repedt meg, hanem olyan lyuk keletkezett a kérgarosan nyomán, amelyet a Mannlicher-gegyver golyója hasít. Egész Pozsony csodájára járt a híres dobásnak.

Ezeket az apróságokat őrizi, sok egyéhből együtt a szabotasi szájhagyomány Reb Jozsef Téglásról, a zsidó Toldiról. Talán nem volt érdektelen összegyűjteni.

Ballagi Ernő.

Palesztinában él, nem informált a gáluti zsidó tömegek hangulatáról. Hogy adhatja magát oda Jabotinsky annak az elgondolásnak, mely szerint ezer certifikát elég felvételre? Őt alapvető ellentétek választják el Weizmantól. Tessék nyíltan bevallani, hogy eddig neki volt igaz, elismerni, hogy a Híszitadrut lépései ballépések voltak, tessék beismeri, hogy azoknak terve a helyes, akik egymillió zsidónak azonnali minden áron való letelepítését javasolták és amelyért praktikusan is lépéseket tettek.

Es még egyet! Miért nem jelenik meg a hivatalos cionista politika néhány reprezentánsa a béke olajágával? Ezernyi kérdés, amely feleletre vár. Természetesen szebb, okosabb és jobb volna egyszerűen dolgozni. De mindentűt a világon az a szokás népek-nél, hogy azoknak adják át a helyet, akiket az idő igazolt. Az idő nem igazolta az eddigi Jewish Agency elgondolásokat. No, de ne politizáljunk. Hagyjuk ezt másokra. Lényeg: meggyőzést így nem lehet megcsinálni. Nem nyíltlevelezni kell, hanem gyökeres átalakításra a hivatalos cionista politikának és ebben döntő szót Jabotinskynek is.

A cionista politika átalakulását ma már a nagy zsidó tömegek igénylik és a cionista vezetőség azon része, amely a tömeghangulattal szembeszáll, előbb-utóbb el kell hagynia azt az irányvonalat, amely az egész cionizmust diszkreditálja. Nem szabad akadályokat gördíteni az elé, hogy ezen egészséges népmozgáalom a rendkívüli idők félreismerése által kihasználatlanul hagyjon olyan erőket, amelyek egy jobb zsidó jövő megteremtése érdekében radikális megoldásokat akar és tud életre hívni.

Ostromállapot Magyarországon a Dohány-utcai merénylet miatt

Budapestről jelentik: A napilapok már részletesen beszámoltak arról a nemtelen merényletről, amelyet az elmúlt héten pénteken este a budapesti Dohány-utcai templom előtt követtek el ismeretlen tettesek. A merényletnek hivatalos jelentés szerint 14 sebesültje van. A budapesti rendőrség a merénylet után azonnal példás eréllyel vezette be a nyomozást, amely minden valószínűség szerint már a közeli napokban eredményel jár. Vasárnap a magyar hivatalos lapban rendelettörvény jelent meg, amely szerint a merénylet miatt az ország egész területére kiterjesztik az ostromállapotot és életbeléptetik a rögfontitól bíraskodást. A rendőrség eddig 240 helyen tartott házkutatást és több szélsőséges sajtóorgánium megjelensét betiltotta, így a „Magyarság” c. nyilaskeresztes lapot két hónapra felfüggesztette. A rendelettörvény értelmében a jövőben halál vár a merénylőkre, akár halálos kimenetelű, akár nem a merénylet. A kormány és a hatóságok energikus fellépése úgy Magyarországon, mint külföldön rendkívül kedvező hatást váltottak ki. Eddig 21 gyanúsítottat vettek őrizetbe.

ZSIDÓ FIATALEMBEREK TRAGÉDIÁJA CONSTANZÁBAN. (Constanța).

Ezelőtt néhány héttel egy Weinstein Henrik nevű aradi és Friedmann M. váradi fiatalember érkezett a városba. Egy palesztinai hajóra akartak felszállni, de próbálkozásaik megghiúsultak. Miután pénzüket elfogyott, Weinstein Henrik a kiállott izgalom következtében szivvrohamot kapott és kórházba szállítása közben kiszvenvedett. Friedmann a Regele Carol I. gátról a tengerbe ugrott. Holttestét még nem találták meg. A megrendítő tragédiák inkább például szolgálhatnak mindazoknak, akik kalandos körülmények között számítanak kijutni Palesztinába és nem hivatalos szervek útján intézik kivándorlásukat.

Wasserstrom Sándor:

Az orvosok dilemmája A templomok örökkévalósága A klubok „átrétegeződése”

Helyszini felvétel a mai Bukarest zsidó életéből

— A „Népünk” eredeti bucaresti riportja —

Bucaresti, február 2. — Három különböző ügyről lésezen szó ebben a helyszini felvételben. Különböző — de mégis összefüggő. Mert az élet nem határolható külön kategóriákba. Aminthogy minden percben születnek és halnak emberek, ahogy sírnak és nevetnek, úgy ha ismerni akarjuk a mai élet keresztmetszetét, akkor tudni kell, mi fáj a zsidó orvosnak, hogyan örönd a zsidó szülő 13 éves gyermekének és miképpen ünnepel az ó-királyságbeli zsidó templomában. Látnunk kell azt is, mi folyik a zsidó klubokban, ahol ma már nemcsak a kártya és rómi a „divat”, hanem a zsidóság is. A klub is „átrétegeződik”, érdeklődni méltóztat a zsidó kérdés iránt is. Nem azért, mert spontánul érdekl, hanem mert — kell. Lássuk hát, mit is látnunk...

AZ ORVOSOK DILEMMÁJA

Ez már nem a nagy angol író „orvosdilemmája”, hanem a romániai zsidó orvosoké, akik nagyon furcsa helyzetbe kerültek. Tragikomikus ez a helyzet sok szempontból. De válasszuk ketté a szót: mi benne a tragikus? Ott kezdődött, hogy husz esztendővel ezelőtt a keleteurópai zsidó fiatalság kezdett a nyugati egyetemekre járni tanulni. Ne foglalkozunk, hogy miért, aki emlékszik és aki foglalkozik a kérdés lényegével, az rögtön tudja, miről van szó. Főnoman úgy fejezzük ki ezt, hogy „ehanaszcolták” őket és ezért rohantak a nyugati államok egyetemire. Pénzük sem volt, átnyomorgták egyetemi éveiket a „volt” Ausztriában, a „volt” Németországban, a „volt” Olaszországban, a „volt” Csehszlovákiában. Azért csak „volt”, mert a maiak már nem tűrnek meg a külföldi zsidó diákokat. Volna még Franciaország, meg Anglia, de ki tudja azt megfizetni, melyik szülő? És ha már készen van — akkor miből fog élni?

Az orvosi foglalkozásnak Keleteurópában óriási jövője van. De nem a zsidók számára. Mert a zsidó orvosok számára lassan nem csupán az egyetemek zárulnak le, hanem a rendelők ajtajai sem nyílnak ki. Sőt, a már kinyílt rendelők is lassankint bezárulnak.

Miért zárulnak be? Ezt láttam Bucarestben. Sokszáz, sőt ezernél is több külföldi diploma van revizió alatt. Elsők az olasz diplomák voltak. Több mint 300 romániai zsidó orvost érintett. Többeket vizsgára bocsájítottak, voltak, akik „átmentek”, huszévi orvosi praxis után. Átmentek az élet iskoláin is, de most vizsga kell. És miközben a főváros kórházában egészen külön kis „orvoskolóniák” alakulnak, akik ügyhözjár Járnak Bucarestben, sok orvos kicseit megint a herceburcát, meg a jövő bizonytalanságát s elindult távoli világrészre felé.

EGY ORVOS, AKI CSOMAGOL

Utam során szociográfiai felvételt is készíték a bucaresti zsidóságról. Eljutok egy régi ismerőshöz: dr. Frank Sándornak hívják. Most már nyugodtan írhatja róla, nem fogják a kollégák reklámnak nevezni. A str. Atena 1 szám alatti nyolcemeletes blockház egyik első emeleti lakásában lakott. Ismert orvosi milifő. Jól berendezett polgári lakás, egy kisebb laboratórium és csinos rendelő. De most már nincsen benne nyugalom és nem fehérbóbitás szobalány, vagy fehérköpenyes laboránsnő nyit ajtót. Az előszobában négy ládátok csomagolnak. Oleosság után szimatol a „hienák” tapogatója a szőnyegetek és burtorok. A doktor ur utazik el. Nem messzire. Csak két kö-

zelbe, Sídney-be, a nagy ausztráliai kikötővárosba. Egy hálás angol paciens szerette meg a beutazási engedélyi számára és már meg is. — Bucuszon szerkesztő ur, — mondja, — ne küldje többé a lapot. Megyek, mert elég volt nekem a nyugtalan Európából. Talán az ötödik világrészben nem gyűlölik úgy egymást az emberek. Két erős kezem van, vízem az orvosi műszereket s nem olvashatom többé a lapjokat, ha csak nem rendeltem meg majd oda is, amikor odaérkeztem...

Vagy talán arról az erdélyi származású orvostól írjunk, akinek török felesége, szabatosabban a néhány nap előtt elhunyt zsenilális fivérért gyógyszer, „török zsidó” felesége van és megpróbált beutazási engedélyt szerezni Ankarába. De eredménytelenül. Még az ázsiai Törökország sem reflektál zsidó orvosokra. Inkább halljanak meg a beteg török honfitársak, de zsidó ne gyógyítsa őket.

Sajnos, a zsidó orvosok utja nagyobb tömegben egyelőre nem vezethet Palesztina felé sem. Nem pedig azért, mert valóban túlszűfoltás van ott zsidó orvosokban. Ha azonban más foglalkozást akar üzni, úgy lehetséges. De miért dolgozót annyit egy orvos, miért tanult, hogy azután asztalos vagy más fizikai munkát végző iparos és munkás legyen? Megérttem elkeseredésüket. Különösen miután elmondották nekem a balzi esetet. Ebben a beszarábiai körzetben körvonal állást hirdettek meg. Jelenkeztek zsidók, de mások nem. Így az állás betöltetlen maradt. Holott, ha nem lennének mellettekintettek, akkor az volna a fontos, hogy ez a körvonal állás ne álljon feresen, hiszen nagy vidékről van szó, ahol véletlenül sok zsidó is lakik.

De nem vállalják többségi orvosok, mert a kerülésben nagy tövéltségök vannak és nem fizetődik ki a letelepedés. Zsidó orvos vállalná, mert a legszükségesebb kenyérért is dolgozni akar. Nem lehet, mert — nem lehet. A tragédia mellett ez a furcsa és ha elfelvénnek a statisztikát, amely megmondja, hogy hány ember hal meg itt anélkül, hogy orvos valaha is látta volna, hány csecsemő, meg gyermekágyas asszony, akkor elszörnyűkdném a számokom és azt mondanánk, azt kiáltanánk a világba, hogy nem revizió kellene ide, amikor és amely folyón régi derék orvosok vehetik a vándorbotot kezükbe, fejégy jelenlételem formahiba miatt, hanem a 6000 romániai orvos mellé még újabb hater ezer kellene, hogy az ország egészségügye rendeződjön.

Nem mondjuk azt, hogy ha valaki bitorolja a román doktori címet, azt ne fosszák meg tőle. A csokok pusztuljanak akármilyen fajhoz tartoznak. De orvosokra szükség van. Kultúrország vagyunk és nem lehet orvosok nélkül lenni. Revizió alá kell venni a reviziót, és akkor nem kell menni Sídneybe és nem kell gravitálni Törökországba, sem Teheránba, sem Irakba. Csak a kis falvakba kell elmenni, jaj de sok tennivalója lenne itt 20.000 orvosnak. Is!

Az orvosok dilemmája me az legyen, hogy hova menjenek, hanem hogy hol gyógyítsanak?

158 ÉVES BUCURESTI TEMPLOM

Jellemző arra, hogy milyen régi a román főváros zsidó teleplése, az a Calcea Moşilor 76 alatt levő érdekes zsidó templom, amelynek alapítási éve 1781, (zsidó számitás szerint 5541) évet mutatja, tehát pontosan 158 évvel ezelőtt építettek. Sílusa az ismert zsinagóga síll, alapja a mór síllus és dus aranyozás, szines ablakfreskók, adományozók neveivel, nagyon érdekes benyomást tesznek azokra, akik ezt hazáról nem ismerik. Az uccán többemeletes bérpa-

lota húzódik és valósággal be van ékeve a házali tömkelegébe ez a templom is, ahogy a legtöbb bucaresti templom — a nemzsidók is így építtek. Tudnillik annakidején, amikor ezek épültek, még nem voltak rendszeres uccák és amikor a város fejlődött, lassankint udvarokba szorultak a templomok.

Ezt a Bet Hamidras Vechiu (Sinagoga Iassan)-nak nevezték szépen karbantartott régi templomof egy Naftaly nevű áldozatkész zsidó létesítette, rendkívül szerény és vallásos feleségével, Taube-val együtt. Egyszerű dolgos emberek voltak, akik közül különösen az asszony volt rendkívül jótékony és a templomépítéshez szükséges telket is ő adományozta. Az is említésre méltó, hogy ennek a 158 éves templomnak őse is volt, amely a jelenlegi Cismigiu kert helyén volt, de már akkor kijezebb költözött és itt talált nyugalmat. Amint az akkori idők halottái abban a már lezárt sebastopol temetőben nyugásznak, ahol a Malbim fia és közvetlenül az ő sírjuk mellett van a templomalapító Naftaly és felesége Taube sírja is.

Érdekes, hogy ezeknek a síroknak fényképmásolata ott van a templom előcsarnokában berámzva és az alapítási jegyzőkönyvek 6-román nyelven íródtak, még círill betűkkel. Tehát nem héberül és nem jiddisül, hanem 158 évvel ezelőtt círill betűs románssággal. Ott felszéken a tárcás asztali telefon mellett a másfelirászos mult és a modern hangkövetítő egymás mellett...

Egy barmicvoh ünnepélyt néztem végig a legutóbbi szombaton, amely olyan ünnepélyes keretbe között történt, ahogy ez erre mifélekn nem található. Sok erdélyi zsidó is jár már ide, de a közönség zöme benszülőit román zsidó. Rabbiuk: H. Guttmann, egy beszarábiai zsidó, aki a mizrachisták vezetője és mint ilyen, a bucaresti legfőbb cionista vezetőségben is benne van. Előimádkozójuk: Alperci, egy rizseneri és bardicevi unoka, sajtóságosan kelleme hanggal. Még egy nevezetessége van ennek a régi, részben a földben épült, lépcsőzetes léjárati templomnak, a Zsidó Nemzeti Alap, a K. K. L.-nek itt van a legnagyobb bucaresti bevétel.

Érdekes és megható volt, amit a kivilgított templomban, a szűfolt női karzat asszisztálása mellett a barmicvoh ifju egy nagyhoz illő komolysággal és felkészültséggel óras beszédében, melyet román és héber nyelven tartott, beszélt a zsidóság helyzetéről és az ifjuság feladatáról. Utána Guttmann rabbi tartott mélyenszántó komoly szónoklatot és mert a fiu apja utazóember, a bucaresti utazók szónoka is beszélt. Érdekes az is, hogy minden szerzetnek van hivatalos szónoka és az utazók is megszólalt. Ezt onnan tudtam meg, mert feltűnt, hogy egy utazó ember hogyan tud ilyen válogatott nyelven és ilyen nagyzerű folyékonyssággal beszélni. Kiderült, hogy „hivatásos” szónok, aki a szervezet tagjainak alkalmi ünnepségeinél szerepet nyer, de ez nem von le semmit a beszéd és a hangulat értékéből. Sőt, jó volna ezt nálunk is meghonosítani, sok kinos dadogásnak lehetne ezzel elejét venni. Aki ismeri a bucaresti zsidók vallásosságát általában, azt hiszem, nem kell mondjam, hogy ezek — sajnos — nem nagyon vallásos emberek voltak, de „kittettek magukért” és igazi hangulatos zsidó ünnepély volt, melyen létekbemarkoló és igazi zsidó szívvel megtartott barmicvoh, amely végül az előcsarnokban felszervizott fehér asztalnál fejeződött be...

A KLUBBOK IS „ÁTRÉTEGEZŐDNEK”

Hitlenek és a zsidógyűlöletnek kellett az égit csapkodni, hogy a zsidók minden vonalon átérezzék az idők parancsát (mondhatnánk a porunca vrenilit), és álképezik magukat, nemcsupán foglalkozási szempontból, hanem még társadalmi téren is. Hosszu időn át a klubok és hasonló társadalmi kapcsolatokra épített szervek nem törődtek mással, mint valójában a klub kényelmével. Egy jó fotellel és ami ennél is fontosabb volt, egy jó bridzs- vagy rómpáparival. Ma azonban már más a helyzet. Érzik és tudják, hogy könnyen kieshet egy „jolly” és ha nem foglalkoznak a jövővel a zsidók, akik jobb társadalmi körből valók, akkor nem tudják majd, hogy mikor következik be a nagy meglepetés.

Ezért nem meglepő az sem, hogy az erdélyi zsidók klubja, az „Union” klub, amely a Batistei ucca 25 szám alatti régi hójérpálatóban van, ahol a tulajdonos, a fővárosnak az egyik volt polgármestere,

lakott régebben, most téges termelben az erdélyi zsidó „első tízezer” átvált. De ezek valóban értékes, dolgozó emberek, akik most kétszeresen eszmélnék rá arra, hogy hiába mosolyog rájuk barátságosan volt polgármester nagy portréja a falról, azért régebbi időkben éltek ott, ahol évek óta csak a játék volt dívat, ahol csak a szórakozás és tánc uralkodott, most zsidó problémák vitahelye lett. Ma már nincsen arról szó itt sem, hogy merreféle asszimilálódnak, ide, vagy amoda, hanem lázas keresés indult meg, hol találhat megfelelő eszmélet tartalmat ez a zsidó réteg.

Tartozom az igazságnak vele, ha megmondom, hogy az ujonisták eszmét ragadták meg legjobban az Unio-klub tagjait és ennek köszönhető, hogy az ujonisták propagatív munkájának nyitottak szabad teret a helység falai között. Résztvettem egy estélyi-kon, amelyen dr. Krémer Armin, a bucaresti erdélyi ujonisták elnöke tartott bevezető előadást a zsidó és cionista problémákról, természetesen megvilágítva

a kérdést, az ujonista nézőszögből is. Dr. Krémer Armin, akit mi erdélyiek, mint régi értékes propagátorát a Palesztina építésnek ismerünk, nagyon érdekesen foglalta a probléma szerzői árnyalatát. Ismeretlen előadása után nagyobb csoportok keletkeztek, ahol egészen a hajnali órákig vitafokoztak az aktuális zsidó kérdésekről, főleg az emigrációról. Elhatározta az „Unio” klub vezetősége, éppen a kezdeti sikerek miatt, hogy ezután sorozatos előadásokat fog tartani, amelyen ugyanolyan elégszám és díszítvályt hölgyközönség fog megjelenni, mint az első előadásokon. Urak, akik ma már átérzik, hogy „át kell rétegeződni” szellemilegben is. Nem elég a rómmi, hanem kell eszmét tartalom is s ennek érdekében előadásokat fognak tartani hogy értsenek, tanuljanak és lássanak szélesebb horizontot, mint eddig...

Orvoskérdés, régi templom, Unioklub. Három szempont, három világ és együtt mégis — a mai Bucuresti s annak zsidóit adják...

Máramarosban, ahol mindenki szeretne kivándorolni

Az angol órnagy legendája — Rengeteg széhiámos és lelkiismeretlen ember él vissza a tömeg hiszékenységgel — Az uccai koldus is utliköltséget „gyűjt” Palesztinába — Nem érkezett meg múlt héten a Messias

A „Népünk” eredeti riportja.

Máramarosziget, 1939 január vége. A vonat, miután három országhatáron haladt keresztül, fáradtan fut be a szigeti állomásra. Már jóval leszállás előtt figyelmeztettek, hogy esetleg át fogják kutatni a podgyaszomat, mert a hármast határ vidékén mindenki gyanus, aki él. De nem történt semmi. Azaz mégis. A kijáratnál nagyobb csapat fiatal-ember tolongott, aki köszönés helyett a követező kérdést szegyezte nekünk kórusban: — *Igaz-e, hogy egy angol órnagy jár Romániában és embereket toboroz a palesztinai zsidó hadseregnek?*

AZ EMBEREK MINDEN MESETEI HESZNEK

A szokatlan és furcsa kérdés meghökentett bennünket. De a következő pillanatban megvilágosodott az értelmünk előttünk. Már Nagyváradon szárnyára kell napokkal előbb egy kősa hir egy állítólagos órnagy-ról és ez a hir felgyújtotta a kivándorlásra készülő zsidó tömeg fantáziáját. Persze, a híreknek semmi alapja nincsen. Az angoloknak ma igazán a legkisebb gondjuk is nagyobb, semhogy órnagyokat küldjenek ki Romániába zsidó fiatalberek toborzására. Ez éppen olyan legenda, mint az, hogy aki akar, felcsaphat csendőrnök, vagy beállhat a palesztinai hadseregbe. Amióta a közép-európai zsidóságot elfogta a Palesztina-láz, se széri, se száma a mindenféle mesének és legendának, amelyben egy szó igazság sincs és azt sem lehet tudni, hogy honnan erednek, de mindenki mégis elhiszi és továbbadja azokat.

Csak természetes, hogy az általános hangulat alól Máramaros zsidósága sem tudja kivonni magát. Ezen a hegyes-sziksági vidéken, ahol mindenkor majdnem korlátlan ur volt a szegénység és a nyomor. Középeurópa egyik legérdekesebb zsidó népcsoportja él, amely — főleg a falvakban — éppen úgy él, mint a nemzsidó lakosság, vagyis nehéz fizikai munkával, földműveléssel és erdőirtással, pásztorhordással és fuvarozással keresi meg a kukoricakenyérét és hogymárváloját. Ideális anyag az épülő Palesztina számára. Es éppen ezt a zsidóságot hanyagolták el leginkább a legutóbbi husz év alatt. Csak akkor keresték fel a „kedves máramarosi zsidó testvéreket”, amikor képviselővá-

lasztások idején szükség volt a szavazataikra, de amit vége volt a választási harcnak, legtöbbször bizony megint elfelejtették őket, — a legközelebbi választástig.

SENKI SE HAMARKODJA EL A DOLGATI

Ez a zsidóságot most ki akarja jutni Palesztinába, még jobban, mint valaha. És ha az öregebbek már beleélték magukat abba a gondolatba, hogy esetleg itt kell leülnök nehéz, küzdalmes életüket, a fiatalok körében meghatározó biznisség tapasztalható a Palesztinába való kijutás ügykezetében. Nemcsak Sziget városa, hanem az egész Máramaros, Borsától Rozáláig és Visótól Havasmezőig valóságos hangyabolyhoz hasonlít ez a vidék. Mindenki készülődik, mindenki menni akar. Egyébként komoly emberek megfontolatlanul eladják az üzletüket, felhagynak a műhelyeikkel, mintha azonnal hajóra lehetne szállani. És amikor kiderül, hogy nem lehet mindenki, aki akar, kétségbeesetten méltatlankodik:

— *Hiszen mindenki tudja, hogy menni akarok!*

Egy leordinaí asszony eladta egyetlen tehénkéjét, hogy a gyermekeiknek legyen utliköltségek. Bizony, amikor eladó valami, sohasem lehet annyit kapni érte, mintha meg kellene venni. Így történt a leordinaí asszony esetében is. Vannak azonban emberek, akiknek nincs még egyetlen tehénük sem, amit eladhatnának. Ezek kétségbeesetten, tanácstalanul fordulnak fűhöz-fához, de sehol sem kaphnak kielégítő felvilágosítást és még kevésbé konkrét lehetőségeit a kijutásra. Alighanem ez a magyarázata annak, hogy annyi feletlenül és lelketlen szélhámos tud érvényesülni ma, aki azt ígéri, hogy embereket, hogy útazer vagy tízezer lejért fel tud csempészni embereket Palesztinába, vagy máshova induló hajóra. Sok nait és elhamarkodott ember siratja kevés kis pénzért, amit a szélhámosok csaltak ki tőle. Mások, a vallalkozóbb szelleműek közül saját szakkülvára leutaztak a kikötővárosokba és ott ténferognak napokon, söt heteken keresztül, amíg elhozz a hazulról vitt néhány forintjuk és rendszerint a rendőrségre kerülnek.

A LEGUJABB KOLDULASI MÓDSZER

De hiába magyarázza ezt az ember, hiába intik a zsidókat, hogy ne álljenek fel a gombamódra szaporodó mende-mondáknak és csábító ígéreteknek. Az annyira élelmesnek ismert máramarosi zsidó a saját legfontosabb dolgában megdöbbenően elhetellennek, hiszékenynek és gondolkodni nem tudónak mutatkozik. Ennek még sokan fogják — sajnos — megadni keservesen az árát.

Jelenleg más újság nincs is Szigeten. Még az uccai kéregetők sokaságán is erőt vett a Palesztina-láz. Ott sűrűnek-forognak a két főtéri szálloda és a cukrászda környékén és kitűnő szímmal lesnek minden idegen utasra. Az élelmesebbek lesben állnak a dohánytözsdenél és amikor a vevő visszajak, egyenesen a markából tépik ki a maguk obulusát. A megdöbbenést idegont a legnagyobb lelki nyugalommal intézik el, mondván:

— *Utliköltséget szedek össze magamnak Palesztinába.*

Ez előtt az érv előtt még a legkeményebb szívű embernek is meg kell hajolnia. És az idegen utas megbocsátó mosollyal veszi tudomásul az erőszakos koldus új kéregetési módszerét.

A MESSIAS, AKI NEM JÖTT MEG

A Máramarosban erőre kapott Palesztina-lázra jellemző az a legenda, amely szájról-szájra járt a mult napokban és eljutott a szomszédos Szatmár és Bihar megyékbe is. Nem tudni honnan, az a legenda terjedt el, hogy egy haldokló rabbi megjövendölte a Messias közeli eljövételét. Pontosanban a következő történet keringett a zsidó uccában:

— *Egy szentéletű rabbi nemrég össze-hívtá tanítványait és elmondotta nekik, hogy rövidesen meg fog halni. Megmondta a napot és órát, amikor meg fog térni őseihez. Es hozzátevé, hogy amennyiben ez a megérzése beteljesedik, akkor a haladtól követő csütörtöki napon megjön a Messias és a zsidóknak nagy örömmünepük lesz. A szentéletű ember pontosan meg is halt a bejósolt időre és ezek után a zsidók várták a jövendölés másik részének a beteljesedését. Sajnos, a sorsdöntő csütörtök bekövetkezett, sőt el is mult, de a Messias nem jött el.*

Ugyanennek a legendának egy másik változatát is hallottuk Szigeten. Ennek a verziójának a hőse egy keresztény asszony, aki valahol az országuton a városba igyekvő zsidókkal találkozott. Felkértekedett a szekerrükre a legközelebbi faluig. Amikor hazarev leszállott, odafordult a zsidókhöz és megmondotta nekik, hogy a következő csütörtökön nagy örömben lesz részük, amely az egész sorsukat jobbratordítja. A szekéren ülők hitetlenkedése láttára az idegen asszony „bizonyítékkal” is szolgált, hogy igazat beszélt. Megmondotta nekik, hogy halottat fognak bevinni a városba. És valóban, a harmadik köszégyben súlyos beteget kéreztettek fel a szekérre, hogy idejében beérhesenek a kórházba, hátha még megtudják menteni. De a beteg még utközben meghalt és így a zsidók valóban halottal érkeztek meg a városba. Ezek után nyilvánvaló, hogy csütörtökre meg kellett volna jönnie a Messiasnak is. Nem jött. De a legenda hetekig lázban tartotta a környék zsidóságát és mindenki felkészült lelkében, hogy amint a Messias megjön, azonnal elindulnak vele Erec Jiszraélbe, amely ma még inkább az igeret földje számunkra, mint bármikor a zsidó történelem folyamán.

Diamant Elemér.

Tichüger שׂוֹבֵי רֵי, welcher gute Kibot besitz, mit kleiner Familie, Rumänischer staatsbürger, sucht wasfür immer eine Stelle, eventuell auch משׂוּבֵי וְשֵׁבֵי bei einer Gemeinde. Abträlung vergütige. Adresse: Orth. sakter Tamaşeu, jud. Bihor.

Inscrís în registrul publicaţiunilor periodice prin ordonanţa No. 9/1938. Dos. No. 805/1938. Tribunalu Bihor, Secţia III-a.

Naptár 5699

Péntek: Sevat 21, február 10.

Szombat: Sevat 22, február 11.

Heti szidra: שבת

Heti halhora: שנתנו מות דמור

Szombat kezdete:

füzet bezárás 5.10

gyertyagyújtás 5.32

Istenisztelet kezdete 5.44

Szombat befejezése 6.38

Nem megyünk vissza...

Válasz egy felszólításra

Lapunk legutóbbi számában megirtuk, hogy a zsidók elleni animozitást úgy lehetne ellensúlyozni, hogy a totális államokba jöjjenek vissza az Amerikában élő polgárok és oda menjenek hi helyettük a zsidók. Egy nagyszabású csere förtéjék. Így lehetne visszahozni lengyeleket, németeket és még sok más népet. (Olasz például többmillió el az USA-ba és 50.000 zsidó Itáliába, minden könnyű volna a csere). De amíg mi erről ábrándozunk, addig felébredt abból egy levél, amelyet váratlanul gyorsan haptunk multheti cikkünkre. Egy olvasónk küldte be, azzal, hogy nem-zsidó szomszédja adta át neki, mert üdöletlenül a mi előfizetőnknek került a kezébe a „Népünk” legutóbbi száma. A levélnek egyes passzusait közöljük alant:

... azt írod kedves rokonom, hogy elég volt már hászálni az idegenben, menjek haza, ott kényelmesebben fogok tudni élni, mint kell annyira küzödni. mint a hajszás Amerikában. All right! Jól mondd. De az itteni lapokból azt olvasom, hogy ott nálatok, Európában, a legtöbb országban nagyon megnyirbáltak az emberek jogait. Nem akarok írni semmi rosszat, ezért csak azt kell mondjam, hogy nem bírok én már anélkül élni, hogy ne olvassak szökhimondó újságot. Nem tudom én a számat tartani, ha valami nem tetszik, hangosan szeretem megmondani. Kell nekem ez a levegő, ez az Európa totális államaiban csufolt „demokrácia”. Kell jobban, mint a nyugatom, kell jobban, mint a kenyér, mert harminc év alatt nagyon, de nagyon megszoktam. Hal eszlendővel ezélt voltam odaát Európában, akkor még sokat gondolkodtam, hogy valóban visszamegyek a vén Európába. De most már nincsen kedvem. Egyáltalán nincs hedvem. Elfelejték csak boldogan, ti ott, mi meg itt. Így a legjobb.

Ennek a keresztény embernek ez a levéltörődéke sok mindener rüvület. Tul a sok rubrika, meg a hárdöv Kelet- és Középeurópában. Nem csak a zsidóknak, hanem a keresztényeknek is. Ezt amerikai ember nem akarja és nem is tudja megszokni. Félnék visszajönni és nem is akarnak. Ha valóban feléledne egy „csere”, már ezen is megakadna. A szabad amerikai polgár nem akar visszajönni. Jobb neki ott. S mi több? El is hiszük neki...

— **MERT VEGYÜNK ARTA BUTOROKAT?** Mert kiváló minőségűek és mégis olcsók. „Arta” Oradea, str. Cosbuc, Palacsalloda mellett.

— **OLASZORSZÁG ÖSSZEKAPCSOLJA A FAJVEDELMEZT ANNEKSIÓS TERVEKSEL.** (Róma). Az olasz befektető állam-titkár köriratot küldött a prefektusokhoz, amelyben a fajvédelmi törvény szabályainak alkalmazását világítja meg. Amt olaszoknak külföldiekkel való házasságát illeti, megállapítja a körirat, hogy nem tekinthetők külföldieknek: 1. Olyan alakok, akik nem élnek az olasz királyság határain belül, vagyis olyan személyek, akik ugyan nem olasz állampolgárok, de olyan vidékekről származnak, amelyek etnikailag olaszok még akkor is, ha politikailag nem tartoznak Olaszországhoz. Ez a rendelkezés Savoya, Nizza, Korzika és Malta lakosaira vonatkozik. 2. Olasz születésű egyének, még akkor is, ha külföldi állampolgárságot szereztek. Ezzel szemben az Olaszországban honosított külföldiek nem tekinthetők olaszoknak.

— **AZ ANGOL ZSIDÓ SZERVEZETEK FELSZÓLITJAK A ZSIDÓ LAKOSSÁGOT, HOGY JELENTKEZZEK ÖNKENT NEMZETVEDELMI SZOLGÁLTATOKRA.** A vezős angol zsidó szervezetek és angol zsidó személyiségek felhívást intéztek az angol zsidókhöz, hogy jelentkezzenek önként nemzetvédelmi szolgálatra. A felhívás többek között a következőket mondja: Ebben a hónapban fel fogják szóllítani az összes 16 és 60 év közötti férfiakat és aszszonyokat, vajjon akar-e önként nemzetvédelmi szolgálatra jelentkezni. Meg fogják kérdezni tőle akar-e testi adottságainak és speciális képzettségének megfelelően az ország szolgálatába szegődni. Mindnyájunknak kötelessége életünk és öröklet a haza szolgálatába állítani és a lojalitás és hársország szilárd várát megteremténi. Egy sorba kell álljunk az ország legjobb elemeivel. Mindez életbevágóan fontos a brit nép jóléte és jövője érdekében. Mi aluliroztok, az angol zsidó közösségek vezetői szervei felszólítunk benneteket, hogy álljatok rendelkezésre a hívó szónak, jelentkezzenek önként, nyujtsatok példát barátaitoknak és szomszédaitoknak”. (Aláírások.)

— **IPARI KURZUSOK FRANCIAORSZÁGBAN NEMET MENEKÜLTEK SZÁMÁRA.** A zsidó földművelés és mezőgazdaság fejlesztését szolgáló Ort nemzetközi zsidó szervezet Németországból menekült zsidók számára kiképző tanfolyamokat rendezett. Ezeket a kurzusokon nyolcszáz felöltött részesítének kiképzésben. A férfiakat szabásban, rádiószerelemben, mechanikában, az aszszonyokat pedig varrásban, fűzőkészítésben és művirágkészítésben képezik ki. Ilyen kurzusokat nemcsak Párisban rendeznek, hanem azokon a francia vidékeken is, ahol a menekültek barakk-táborokban élnek. Dél-Franciaországban igen élénk tevékenységet folytat az ORT a mezőgazdasági átképzés és letelepítés szempontjából. Az eddig elért eredmények igen nagy reményekre jogosítanak. Dél-Franciaországban vannak olyan partágon heverő földek, amelyeken ezrével lehetne letelepíteni a zsidó menekülteket. Hir szerint a francia kormányban megvan a hajlandóság a menekültügyi kérdések ilyen irányban való megoldására.

„Carmel” orth. kóser étterem
ORADEA
Reg. Ferdinand 3 (Heyman udvar)
Fővdrosi nivó
Esküvők és bankettek rendezését vállaljuk
Menü és abonama **Telefon: 1400**

A haladás korszaka

Mikroszkóp fölé hajolva, a világ legkülönbözőbb táján ezer és ezer szaktudós vizsgálja felszeletelt emberi és állati agyvelőket. A gyakorlati pszichofizika, pályaválasztási gyógypedagógiai szaktudósok, pszichotechnikai, pszichoterapiái, pszichobiogeniai, Pavlovista-idegkutatók, lelkekről irt foliások könyvtárakat töltönek meg, de hol vagyunk még attól, hogy mindent tudjunk és az alattomos betegségeket, amelyek szervezeteinkbe belopóznak, ártalmatlanná tesszük. De az emberi agy tovább kutat és tovább megy, mint ahogy a nemrégben Amerikában felledezett, ma már világhírűvé vált GASTRO D. is forradalmasította a gyomor-megbetegedések gyógyításának a módját, 10—15 éves idült gyomor-, bél-, epe-, vesé- és májmegbetegedéseknél rövid kura után (3—4 hét) meglepő eredményeket értek el. Gastro D. kapható gyógyszerárakban, és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában Bucuresti, Calca Victoriei 124.

— **VÁROSSÁ LÉPETT ELŐ AZ ARGENTINAI ZSIDÓ KOLONIZÁCIÓ CENTRUMA.** Az Entrevos tartomány kormány-a 6598 lakost számláló Basalvilho helységet várossá nyilvánította. Basalvilho centruma a PICA által létesített argentinai zsidó mezőgazdasági kolóniának. A háboru előtt a helységnek 1750, 1923-ban 3250, ma pedig 6598 lakosa van. A zsidó lakosság száma 2600. A várossá nyilvánított helységnek két kórháza, négy iskolája, egy postahivatala, egy békebirosága, két zsinagógája, két keresztény temploma és számos jöteknysági intézmény van. 24 ipari vállalkozás, 162 kereskedelmi üzem és igen sok kisipari műhely, köztük 40 villanyerőre berendezett van a városban. — Itt említjük meg, hogy tizenkét zsidó ifjut, akik az elmúlt hetekben szabadultak ki német koncentrációs táborból és akiket Angliába menekítettek át, a napokban egy mezőgazdasági iskolatelepre visznek, ahol ki fogják őket képezni a mezőgazdasági összes ágában. Az iskola elvégzése után Palesztinába, vagy Ausztráliába fogják letelepíteni őket.

Divat és gyögcipők
Belvárosi Cipőszalon
Dr. Balláné halpazsalon mellett)
Kohn István
Oradea, Parcul Traian 1.

— **ELTÁVOLITOTTAK A MÜNSTERI ZSINAGÓGA UTOLSÓ MARADVÁNYAIT.** IS. A Vesphalische Landeszeitung jelenti Münsterből a következőket: A zsinagóga Münster legszebb sétányának szegényfoltja a Servatius tér közelében, amely az 1938 november 9-iki büntetőakció során kigyúlt, rövidesen teljesen eltűnik a föld színéről. A kérdéses novemberi éjszaka tüzeben csak a zsidó templom teteje és belső berendezése égett le, míg a tüzelt feketévé vált tornyok és kőfalak nagányosan és elhagyottan allnak azóta az őket addig megkoronázó Cion csillag nélkül. Néhány nappal ezelőtt végül nagy romboló csapat jelent meg a zsinagógánál, amelynek feladata egy zsidó talmud templom maradványait teljesen eltávolítani. Az SA akciójának során a zsinagóga vaske-ritése is áldozatul esett ezen értékes tűzvesznek. A müncheni zsinagóga egyike volt a legszebb és legművészebb németországi zsidó templomoknak.

— **Hirdetmény.** Ezenel közhírré tesszük, hogy Mátvás orth. kóser étterem Clujon Cal. Reg. Ferdinand 49. sz. alatt felügyeletünk alatt áll és így kaszrusz szempontból teljesen megbízható. A clujii aut. Orth. Izr. Hittközség rabbinátusa és kaszrusz-bizottsága

Ezüst

menorák, gyertyatartók, serlegek, evészközök, templomi kegszerek bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyáriása és eladása:
„TACAMUL“
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea No. 8

— **ANTISZEMITA ZAVARGÁSOK MEXIKÓBAN.** Január 26-án pogromszerű zavargások törték ki Mexico-City több városrészében a zsidó lakosság ellen. Az antiszemita tüntetők több zsidó járókelőt támadtak meg és súlyosan megsebesítettek. A súlyosan sebesültek között van Jakob Glanz, az ismert zsidó költő is. A tüntetők számos zsidó üzletet raboltak ki, rendkívül sok magánlakás ablakait verték be, majd támadást intéztek a zsidó kereskedelmi kamarában ülésű konferencia ellen. A konferencia résztvevői székekbe és asztalokba emeltek barrikádokat, hogy a támadások ellen védekezzenek. — A széleskörű zavargásokat az úgynevezett „aranyingesek” szervezőtőnek tagjai rendezték. Három órán keresztül, amíg a zavargások folytatódtak, a rendőrséget nem lehetett látni. Csak akkor jelent meg, amikor már a zavargók maguktól szétoszlottak. Letartóztatások nem történtek. Az egész várost autós agítátorok járták be, akik a lakosságot a zsidók legyilkolására uszították. Ahogy a későbbi vizsgálatok kimutatták, az 5000 főnyi tüntetőt nemzeti szocialista agítátorok vezették. Ugyanzen hét szombatján az „aranyingesek” fáklyamenezet készítették elő, amelynek utmenete a zsidók által sűrűn lakott kereskedelmi negyeden kell átvezessen. Még e napon nem vezetett újabb zsidóellenes kilengésekhez. A zsidóellenes kilengésekkel kapcsolatban a zsidó központi tanács sűrűs audienciát kért Cardenas köztársasági elnöktől.

— **HÁZTELKEK ELADÓK** a nagyváradi új szénapiac mellett olcsó áron. Cim a kiadóban.

— **PARAGUAY BEENGEDI AZOKAT A MENEKÜLTEKET, AKIK MEG NOVEMBER 18-IKA ELŐTT INDULTAK EL PARAGUAYABA.** A montevidoei paraguayai kormány közhírré tette, hogy a paraguayai kormány azokat a menekülteket, akik még november 18-ika előtt indultak el Paraguayba, beengedi az országba. Az uruguayai köztársasági elnök Alfredo Baldomir eredményesen interveniált 13 zsidó menekült ügyében, akiket Paraguayból át akartak toloncolni Uruguayba. Az intervenció következtében a menekültek Paraguayban maradtak.

— **MEGNYILT Grosz Albert (az Újságíró Klub volt fodrásza) modern és elsőrangú férfi-fodrászata a LAZAR AUREL- UCCA (v. Nagy Sándor-ucca) 2. szám alatt. Olcsó árak, elsőrangú kiszolgálás. Előnyös bérletjegyek házhöz is. Szíves partfogás hétr: Grosz Albert.**

Autóvágítás, mágnesek, dinamó és akkumulátorok szakszerű javítása

Konfesz Eugen
Timișoara IV., strada Fröbl 61.

— **A PALESZTINAI BEVÁNDORLÓK 80 SZÁZALEKA AUSZTRIÁBÓL SZÁRMÁZIK.** (Páris). Elijah Dopkin, a Jewish Agency bevándorlási osztályának vezetője, Palesztinából jövet Párisba érkezett, innen Angliába és Hollandiába, majd Berlinbe és Bécsbe érkezik a kivándorlási viszonyok tanulmányozására. Dopkin elmondotta, hogy 1938. október és 1939. március közötti bevándorlási félévben a kormány által engedélyezett certifikátok alapján mintegy tízezer bevándorlóra számít Palesztina. A Jewish Agency minden lehetőséget megteszt, hogy a bevándorlási engedélyek nagy részét az Ausztriában élő, vagy külföldre menekült zsidóknak tartassék fenn, akik közül ennél fogva mintegy nyolcezeren fogják bevándorlási engedélyt alapján Palesztinába jutni.

— **A DÉLAFRIKAI ANTISZEMITIZMUS.** Eric H. Luow képviselő a délafrikai parlamentben törvényjavaslatot akar benyújtani, amely a következő rendelkezéseket tartalmazná: Olyan személyek, akik zsidó szállóltól származnak, ne kaphassanak huzamosabb tartózkodási engedélyt a délafrikai Unióban. A bevándorlók legalább egy európai nyelvet kell tökéletesen ismerjenek. A jidist azonban ne ismerjék el európai nyelvenek. A törvényjavaslat azonban azt kéri, hogy szigorú idegenellenőrzést léptessenek életbe mindazokkal szemben, akik 1933 óta jöttek az országba. Általános vélemény szerint az antiszemita képviselők törvényjavaslatának semmilyen kilátása sincsen.

Kényelmes Pensió!
Elsőrendű orv. kóser vendéglő és bodega!
Gelbstein-nál, București
Str. Azilul de Noapte 12. Telefon 51-2-39
Olcsó és pontos kiszolgálás!

— **A KANADAI ZSIDÓ KONGRESSZUS A NEMET ÉS OLASZ ARUK FOKOZOTTABB BOJKOTTJÁT HATÁROZTA EL.** A kanadai zsidó kongresszus határozati javaslatot fogadott el, amelyben az olasz és német árak fokozottabb bojkottját mondta ki. A kongresszus további határozatai a cionista törekvések támogatását, valamint a menekültek segélyezését mondták ki.

— **KENYTELENEK A ZSIDÓK A FRANCO KEZÉRE KERÜLT BARCELONÁBAN MARADNI.** Perpignan határszéli városból telefonálják a Zsidó Távirati Irodának, hogy a Barcelonába érkezett menekültek között eddig csak néhány zsidó család volt. Száz és száz zsidó család kénytelen volt a Franco uralma alá kerülni Barcelonában maradni. Olyan hontalan lengyel zsidókról van szó, akik nem hagyhatták el a várost, mert utovelük nem volt meghosszabbítva. A köztársaságiakhoz tartozó Észak-Kataloniában a különböző táborokban mintegy 1200 zsidó katoná van, akik a nemzetközi brigádban harcoltak és akik arra várnak, hogy valahová elszállítsák őket.

— **ORTH. KÓSER KONYHAMAT** Braszov, Str. Regele Carol (Kapu ucca) 38. sz. alá helyeztem át f. évi október 1-től kezdődően. Korona kávéház mellett. Káhn restaurant.

— **A PALESZTINAI KORMÁNY KÜTÜNTETI A BATOR ZSIDÓ SEGÉDRENDŐRÖKET.** A győzelmes harc után, amelyet a zsidó segédrendőrök egy nagy-számu, jól felfegyverzett terrorbandával vívtak a Holt tenger közelében, Haining tábornok, a palesztinai angol haderők főparancsnoka, köszönő táviratot intézett a zsidó harcosokhoz, amelyben méltatja hősiességüket, amelyről a harc során tettek tanúságot.

Időfussa meg szönyegkiállításunkal
uj heijiségünkben
Str. Ep. Ciorogariu 4.
Szebbnél szebb perzsaszönyegek, bel-és külföldi fonalak. — Szőnyeg javítások. — Allandó tanfolyam
„ORIENT“
Schulhoi Emilné, Oradea, Strada Ep. Ciorogariu No. 4. Telefon 1004.

— **PALESZTINAI INVEZTIKCIÓK 1938-BAN.** — 1937-ben kerek négy és fél millió fontot investáltak palesztinai vállalatokba. 1938-ban 505 egyén, köztük 189 új bevándorló fordult gazdasági felvilágosításért az amerikai-palesztinai gazdasági bizottsághoz. 114 új bevándorló közzölte a bizottsággal, hogy összesen egymillió 186 ezer 320 fontot investáltak az országban.

— **A HUSZADIK SZAZAD „FEKETE KÖNYVE”.** — A jeruzsálemi zsidó hitközség előjárósága elhatározta, hogy héber és angol nyelven „Fekete Könyvet” ad ki, amely a jövő nemzedékkel közölni fogja azokat a borzalmas martíromságokat, amelyeknek a huszadik században voltak kitéve a zsidók különböző országokban. A könyvet többek között el fogják küldeni a demokráikus országok összes parlamentereinek.

— **A CSEHSZLOVÁKIAI ZSIDÓ RENDELET.** — A cseh minisztertanács legutóbbi ülésén elhatározta, hogy haladéktalanul közigazgatási intézkedéseket fogantat a csehszlovákiai zsidók kérdésének megoldása irányában. Hivatalos közlemény szerint első sorban a zsidó menekültek kérdésének likvidálásáról, valamint az állampolgársági revízióról van szó. Az intézkedéseket rövidesen közölni fogják. Sidor szlovák miniszter a napokban kijelentette a külföldi újságírók előtt, hogy a szlovák kormány bizottságot nevezett ki a zsidótörvény javaslatának kidolgozására. A törvényjavaslat két héten belül elkészül és akkor nyilvánosságra is hozzák. Sidor kijelentette még, hogy a zsidókérdést nem erőszak, hanem törvényes eszközök útján fogják megoldani Szlovákiában. Dr. Rasin képviselő, az egykori csehszlovák pénzügyminiszter fia, aki a prágai képviselőházban bátor beszédben foglalt állást a zsidók diskriminálása ellen, most nyilatkozat közöl a lapokban, amelyben többek között rámutat arra, hogy a zsidók azzal szerezhetnek eredményeket az állam gazdasági új-jáépítésében, hogy gazdasági tapasztalataikat az állam rendelkezésére bocsájtják. Az állam pedig a maga részéről jogi alapot kell, hogy adjon a zsidók gazdasági ténykedésére és nem szabad megnehezíteni számukra a csehekkel való együttműködést. Sulvos hiba volna, ha a zsidótörvényekkel megbénítanák a zsidó vállalkozó szellemet és a zsidó tökélet. Különösen kár volna a tehetséges vállalkozókat és kereskedőket, akiket kíván-dorlásra kényszerítenének. Egyidejű jelentés szerint a cseh ügyvédek szövetsége véglegesen elhatározta, hogy kizárja tagjai sorából a zsidókat.

PRIM
a fém-
tisztítók
királya

Dr Zigre Miklós új kultuszminiszter működése elé a legnagyobb bizalommal tekint az ország zsidósága

A volt belügyi alminiszter lett Románia kultuszminisztere

Oradea, február hó. Kormányváltás volt a napokban országunkban. Nem úgy mint régen, hosszas vajudásokkal, tárgyalásokkal, intrikákkal, hanem azzal az elvvel, amely így szól: the right man, on the right place, a megfelelő ember a megfelelő helyen. Armand Calinescu lett a helyettes miniszterelnök, akiről a Daily Telegraph „the Steel man, az acélember” kifejezést használta. De minek nekünk angol lapokra hivatkozni, amikor mi magunk is érezzük és látjuk, immáron több mint egy esztendője, hogy milyen áldás fakadt keze nyomán, mennyire konszolidálta az országot, mennyire a rend és nyugalom szigete ma Románia. S ha valaki ezt a rendet megbolygítani igyekezett, hogyan lepett ki erélyel a parandra és vette meg a konszolidációt, a rendet és békés fejlődés vonalát mennyire biztosította a tizenkilencmillió ország minden egyes békés lakója számára.

Az új kormány megkezdte munkáját, illetőleg folytatja azt az áldásos tevékenységet, amelyet annak idején elindított. Új erők, letterős férfiak kerültek be a kormányba, akik tudják mit akarnak és céljukat keresztül is fogják vinni. Egy boldog ország lakóinak megelégedettsége a legszebb jutalom.

Különösen érdekel bennünket a legfontosabb tárcák egyikének, a kultuszminiszteri tárcának olyan egyéniséggel való betöltése, akinek nagyvonalú európaiságában minden felett bízhatunk. Dr Zigre Miklós volt alminiszter, ügyvédi kamarai dékán kultuszminiszterre nevezte ki Ofélsége és mi bízva bízunk abban, hogy ez a kinevezés nagy hasznára és üdvöire lesz a romániai zsidóságnak. Ismeri a mi bajainkat, ismeri beszületes törekvéseinket, látja küzdelminket: és így a megértő emberek iránti bizalommal üdvözölheti a zsidóság kinevezése alkalmából. Csodákat nem szabad várni, de egy melegsziúví térni keze nyomán áldás kell fakadjon minden felekezett számára és így a zsidóság, úgyis mint a kultuszminiszteriumhoz tartozó felekezet, bízhat dr Zigre Miklós kultuszminiszter áldásos működésében. — amely elé különleges bizalommal és remény-nel tekint.

Igazolja ezt már beiktatása alkalmával mondott beszéde is:

— „Meg vagyok győződve. — mondotta — hogy a vallásossággal olyan erkölcsi és szellemi erőt teremthetünk meg, ami hozzá fog járulni az államelet megszilárdításához. Mássalü népekkel áltunk együtt. Jogaink tiszteltbentartását kértük akkor. Ezért fejlődött ki bennünk a kisebbségi gyűlölet iránti türelem érzése annak fenntartásával, hogy azonosítsák magukat nemzeti törekvéseinkkel”.

Dr. ZIGRE MIKLÓS KULTUSZMINISZTER ÉLETRAJZA

Dr. Zigre Miklós született 1882-ben Nagyváradon. Edesapja: id. dr. Zigre Miklós számottevő egyénisége volt a bihari közeletnek. Vezető szerepet vitt minden román mozgalomban, de különösen a görög keleti egyház ügyeiben és a görög keleti felekezeti iskolák alapításában és fejlesztésében. A család rokonságban állott Zsiga Miklóssal, a román tanulóifjúság otthonának megalapítójával, valamint a Poyvár-családdal és ennek révén dr. Szilágyi Deszével, a nagynevű magyar igazságügyminiszterrel, nemkülönben dr. Plopu Györggyel, a kiváló jogászzal.

Ifj. Zigre Miklós középiskoláit Nagyváradon végezte, a jogot részben a nagyváradi jogakadémián, részben a budapesti egyetemen. 1908-ban nyitotta meg ügyvédi irodáját szülővárosában és különösen mint büntetőjogász gyorsan nagy hírnévre tett szert. A magyar világban tagja volt a Román Nemzeti Pártnak, élénk részt vett a romániaság politikai és kulturális mozgalmaiban.

1918-ban az akkor megalakult Román Nemzeti Tanács elnöke lett, egyike ama delegátusoknak, akik a Magyar Nemzeti Tanács delegátusaival karöltve fenntartották a közrendet és megvédelmezték a román és magyar lakosság élet-és vagyonbiztonságát.

Biharmegye romániaságát ő képviselte a gyulafehérvári történelmi nagygyűlésen. Ő lett Biharmegye és Nagyvárad első prefektusa és neki köszönhető, hogy az átmeneti évek nehézségei teljes harmoniában teltek el. A Vaida-kormány bukása után egy darab időre visszavonult a közéletből, de 1920-ban ismét visszatért a politikai életbe, mint a liberális párt egyik vezető embere. Ő rendezte meg a bihari liberális párt kongresszusát a melyen részt vett Bratianu Ionel akkori miniszterelnök, Bratianu Vintila, Duca és a kormány több tagja.

1922-ben a liberális kormány kinevezte belügyi alminiszterre és a kisebbségi ügyek intézőjévé. Ebben a minőségben igyekezett úgy a román, mint a kisebbségi lakosság minden igazságos és jogos kívánásait teljesíteni. Működésében az igazságszeretet és alkotmányosság tisztelete vezérelte.

Mikor ebben az évben látta a kormány választásának lefolyását, nézeteltérése támadt Vaitoianu belügyminiszterrel és lemondott alminiszteri állásáról. Ugyanakkor letette képviselői mandátumát is és bár a képviselőház nem fogadta el lemondását, nem gyakorolta tovább képviselői jogait.

1927-ben szenátorválasztás jött és a szenátus alelnöke lett. Ezzel a választással az ő révén az erdélyi romániaság jelentős szerephez jut a szenátusban.

Részvevett Nagyvárad társadalmi életének minden megmozdulásában, elnöke a Sportszövetségnek. Neki köszönhető a II. Carol sportpálya létesítése, amely Romániának egyik legnagyobb sporttere.

1932-ben az Ügyvédi Kamara elnökévé választják, majd elnöke lett a Casa Nationalának is.

Ő egyik aláírója annak a kiáltványnak, amely a megye lakosságát felhívja, hogy lépjen be a Nemzeti Újjászületési Frontba.

Az utóbbi időben egyébként kizárólag ügyvédi hivatásának élt. Törvényszéken, táblán, naponta megjelenik tárgyalásokon és okos, higgadt, mélyenjáró jogi tudásról tanuskodó felszólalásai ugyszólván eseményei a helyi jogi életnek. Barátságos, jóindulatu, szelíd lelkületű ember, akinek miniszteri működéséről teljes joggal igen sokat remélhet a közéleti megértés.

Dr. ZIGRE MIKLÓS KULTUSZMINISZTER ÉS A „NÉPUNK”

Abból az alkalomból, hogy dr. Zigre Miklós a kiváló politikus, aki már eddig is az új Románia történelmi nevei közé került, — kultuszminiszter lett, meg kell írjuk azt a rendkívül érdekes és páratlan kapcsolatot, amely az új kultuszminisztert a „Népünk”-hoz fűzi. Soha nem szoktunk hasonlókkal

kérkedni, mert nem találjuk értelmét az öndicsőretnek és mert azon a törelten uton, amelyen immár több mint egy évtizede haladunk, nem kellene „önreklámok”. De nem is magunkért mondjuk ezt el, hanem azért, hogy az erdélyi zsidóság lássa, milyen férfiak kezébe van most sorsunk, hogy nincsen ok egyetlen embernek sem túlzott borulónak lenni, mert hiszen dr. Zigre Miklós és a többi hasonló államférfiak intézik az ország sorsát, addig bizalommal tekinthetünk a jövőbe.

Míg a világon mindenütt komorabb felhők jelentkeznek a zsidóság sohasem derűs egén, addig itt, egy év óta elérkezettünk addig a kormányig, amelyben dr. Zigre Miklós lett az egyik legfontosabb tárcá minisztere. *Halatmas ut ez a konszolidáció felé és csak azok tudják ezt egész mértékben felmérni, akik — mint egy zsidó újság szerkesztői — állandóan a zsidó élet pulzusán tartják kezüket. Ne essünk tulzáshba. Mi zsidók könnyen ramondjuk valakire, aki csak egyetlen nem barátságos gesztust is mutat lenénk, hogy — antiszemita, viszont, aki megértő, barátságos, azt kiküldjük filozofiatának. Szérintünk van még egy „objektív” harmadik kategória is, amely egészen európeér és még azon is felülemelkedik anélkül, hogy anti-vagy filozofiatának nézzék vagy érezzék. Aki humanista, megértő, széles látókörű, nagymiveltsgű és tág horizont teteljáró nézi az eseményeket. Ilyeneket látunk mi dr. Zigre Miklós kultuszminisztert.*

Egyéniségére oly jellemző és reánk nézve oly érdekes kapcsolatrol akarunk ezuttal írni.

A „Népünk”, amint igen sok román közéleti férfinak is jár, dr. Zigre Miklós házat is felkeresi tizenegy esztendője, minden héten.

Arra az abszolút korrekt és urí felfogásra jellemző, amelyet annyira csodálunk benne, hogy lapunk szerkesztőit többiben felszólította és kérte arra, hogy küldjék el hozzá a lap inkasszánsát, mert fizetni akarja a lap előfizetési árát. A mi válaszuk erre mindig az volt:

— *Méltóságos Uram, nekünk elég az is, ha olvasni méltóztatik a lapot, amelyet tiszteletből küldünk önnek.*

Erre már többibben a következő választ kaptuk tőle:

— *Minden egyes példányát elejtől végig elolvasom, mert nagyon érdekel. Meg kell mondom, hogy igen sok olyan megillegítást láttam benne, amelyet eddig nem ismertem és sok olyan zsidó szempontot, amelyről nem volt alkalmam eddig informálódni. A zsidó probléma sok-sok kérdésére kaptam feleletet, az önök lapjának hasábjain, az évek folyamán, amióta olvasom.*

S hogy ez a felfogása mennyire komoly volt és hogy az új kultuszminiszter mennyire valóban értékeli nagy munkánkat, arra legjobb példa az, amit nem akartunk megírni, de mert néhány nappal ezelőtt történt, épen bucurestii utja előtt, kétszeresen érdekes, hogy elmondjuk.

A PER, AMELYBEN ÖNZETLENÜL VALLALJA A VEDELMET EGY NAGY GONDOLKODÓ

Az elmúlt év nyarán egy „glosszát” írtunk egy nagyváradi kereskedőről, akinek fia valamilyen tüntetésbe keveredett Magyarországon. Az illető sérelmezte a cikket és sajtóport indított ellenünk. A cikkért lapunk felelős szerkesztőjének kellett vállalni a felelősséget. Felkereste dr. Zigre Miklós kamarai dékánt, az új kultuszminisztert és azt mondotta:

— *Tanácsért jöttem, Méltóságos Uram, hallgassa meg, miről van szó.*

Miután elmondotta a tényállást, így szólt a miniszter:

— *Nemesak tanács kell Önöknek, hanem védelem is. Nos hát, én az Önök és a lap*

iránti becsülésből — dítalanul vállalom e perben a védelmet, bár már nagyon régen nem foglalkoztam sajtóperekkel.

Es több mint egy óra hosszágú tanulmányozta a kodexet és átvette az egész peranyagát. Két napra rá megvolt az első tárgyalás. Es dr Zigre Miklós személyesen megjelent azon és hosszas debattában védte meg szerkesztőnket és lapunkat.

Másnap már Bucurestibe utazott, ahonnan már csak mint kultuszminiszter jön vissza. A „Népünk” sajtópere volt az utolsó, amelyet lefolytatott miniszteri kinevezése előtt.

Kell-e ennél szebb és igazabb fotográfia a kiváló férfuról?

Mi úgy hisszük, ha a „Népünk” semmi egyebet nem tett volna tízezer év alatt, csak annyit, hogy Románia jelenlegi kultuszminiszterét a zsidó bajokról és vágyairól, a zsidó örömeiről és sok-sok bánatáról helenként alaposan informálta — ahogy ő maga is mondta — akkor is nagy hívatást teljesített. Nem tagadjuk: Büszkén érezzük misszióink és vállalt feladatunk magasztosságát. Hiszszük, hogy ezáltal szolgálatot tettünk és még tehetünk a zsidó nép javára.

Kormány-nyilatkozatok:

Megfékezzük az anarchiát! Dul az antiszemizmus

... és a valóság?

Varsó. — Az utóbbi idők megrendítő világeseményei háttérbe szorították a sajtó hasábjain a lengyel zsidóság tragikus helyzetének ismertetését, noha változatlan körülmények között, igen válságos pillanatokot él át a lengyel zsidóság. Kormánynyilatkozatok ugyan sürin hangzanak el a törvényesség hangsúlyozásának jegyében, de az mitem változatlan azon, hogy az antiszemita megnyilvánulások tovább tartanak, sőt épen a kormánypart berkeiből indulnak utjukra. Ime néhány tény és nyilatkozat, amely némileg tájékoztat a lengyel zsidóság helyzetéről:

A KORMANY EL VAN HATAROZVA AZ EGYETEMEK RENDJENEK VISSZA-ALLITASARA

A sejm pénzügyi bizottságának a közoktatásügyi tárca költségvetési vitájában részt vett Szvietovszlavszki miniszter is, aki a következőket mondotta: Az egyetemek feladata a lengyel ifjúságot a keresztény erkölcs és a lengyel állami öntudat szellemében nevelni. Sajnos azonban, ifjúságunk nagyrésze egészen idegen szellemű nevelkedik, ami a többi nemzetiségekkel szembeni viszonyukat illeti. A tulzotlan kiélezett nacionalizmus károsan hat ki úgy a lengyel, mint a nem lengyel ifjúságra. Ezt a szellemi különönséget haros külső befolyások idézték elő: éppen ezért, a kormány elhatározott szándéka erélyes rendszabályok alkalmazása. Az egész világnak egyesülnie kell a szélsőséges nacionalizmus leküzdésére és meg kell találni az utat a nemzeti ellentétek megszüntetésére. Ami a zsidó diákság helyzetét illeti, eltekintve a lengyel és varsói legutóbbi excessusoktól, a varsói állampolgárságban sokat javult tavaly óta. A szélsőséges elemek azonban nem mulasztanak el egyetlen alkalmat az egyetemeken belső és külső rendjének megbontására. Ezek az urak semmilyen eszköztől, még a fegyverek használatától sem rettennek vissza a védelem nélküli zsidó, valamint nem zsidó kollégáik ellen, akik tevékenységükkel nem hajlandók szolidaritást vállalni. Igen, a helyzet odáig fajult el, hogy az egyetemeken vér folyt és két zsidó diák behalt a támadásokba. A kormány mindent el fog követni az anarchia megfékezésére és a rend visszaállítására.

... A NYILATKOZAT UTAN

Azon a napon, amikor a közoktatásügyi miniszter ígérete elhangzott, a varsói egyetemen új antiszemita excessusok voltak. Az antiszemita diákok megrohanták a zsidó diákokat, kikobozták tőlük diákigazolványaikat és szétszakították azokat.

A Bund zsidó munkásszervezet konferenciára hívta össze a zsidó proletár társadalmi szervezeteket és ezen a konferencián többek között elismerésüket fejezték ki ama

bátor harccal szemben, amelyet a zsidó diákok a lengyel egyetemeken létesített gettópádok ellen folytattak. A konferencia a következő határozatokat hozta:

Két hetes akcióit proklamálnak az egyetemi gettó ellen.

Az összes lengyel proletár és demokrata szervezeteket felhívják, hogy támogassák ezt a tiltakozó akcióit, szövegezzenek meg tiltakozó határozatokat és küldjenek külb

Dr. Max Bodenheimer:

Aggodalommal nézem, hogy a Jewish Agency gyöngesége, mily súlyos helyzetbe hozta a zsidó népet

Dr. Max Bodenheimer igazságügyi tanácsos, Herzl Tiwadar egyik munkatársa és a Keren Kajemet volt elnöke, aki jelenleg Palesztinában él, nyílt levelet intézett Vladimir Jabotinskyhez, az ujonista szervezet elnökéhez. A levél több szakasza így szól:

Igen tisztelt Jabotinsky ur, ebben a súlyos időben, amikor a zsidó nép nehéz órája üt, az idő az összes erők egyesítését követeli. A revizionistáknak tehát az a kötelességük, hogy térjenek vissza a cionista szervezetbe. Minthogy más utat nem látok, nem riadok vissza azt ajánlani, hogy ez a visszatérés feltétel nélkül történjék meg. Tudom, hogy ez nehéz áldozat és egész kivételes jellemnagságot követel. De ha atyám háza összeomlását fényeztet, gerendákat hozok annak megtámasztására, még akkor is, ha testvérem körülményesebb módszert választ a segítségére és nem kérdelem tőle, milyen feltételek mellett egyezik bele segítségembe.

Allamférlui bölcsesség elsősorban a cionista vezérektől kívánta volna meg, hogy önnök aranyhidat építsenek és lehetővé tegyék önnök, hogy a cionista szervezet vezetésében részt vegyen. Ha ezt nem tették meg, úgy ez azt bizonyítja, hogy az idők jelleit nem ismerlék fel és a testvérharcot többre becsülték az egységfrontnál.

Azért ajánlom önnök, hogy feltétel nélkül lépjen be a cionista szervezetbe, mert meggyőződésem, hogy a cionista szervezet jelenlegi vezetősége minden feltételt vissza fogja utasítani. Amikor azonban azt kérem, hogy feltétel nélkül lépjen be a cionista szervezetbe, nem értem alatta azt, hogy ön feladja a revizionista szervezet ideális céljait, amelyek számomra azonosak nagy vezérünkkel és felejtethetetlen barátomnak, Herzl Tiwadarnak programjával. De meg vagyok arról győződve, hogy ön eredményesebben harcolhat ezekért a célokért a cionista szervezetben belül, mint a cionista szervezetben

dóttiségeket ebben az ügyben a kormányhoz. Felszólítják az összes proletár- és demokrata sajtóorgánumokat, hogy aktívabban harcoljanak az egyetemi gettópádok ellen.

600 EZER ZSIDÓ ÁLLAMI POLGÁRSÁGNAK ELKOBZASAT KÖVETELIK

A sejm legutóbbi ülésén Ratejszik, Konecszki és Krenglewsi poseni „független” képviselők interpellációt intéztek a miniszterelnökhöz, amelyben többek között ezeket mondják:

Az utolsó időben az egész lengyel népben megerősödött az a meggyőződés, hogy a zsidókérdést törvényhozási és közigazgatási uton kell megoldani. A kormánypart kértelmű biztosításai nem nyugtatják meg az aggódó közvéleményt és ez a zsidókérdés terén egészségtelen atmoszférához vezet. A kormánynak módjában áll, kimondott zsidóellenes intézkedések meghozatala nélkül változtatni ezen a helyzeten. 1928-ban a jelenlegi miniszterelnök egy szöveve kapcsán J. Grünbaumnak kijelentette, hogy a lengyel kormány 1 millió 600 ezer olyan zsidónak adott állampolgárságot, akik közül 600 ezernek az iratai nincsenek rendben. Az interpelláció kérdi a kormányt, vajjon nem-e volna helye beindítani a zsidók állampolgárságának revizióját s megosztani attól 600 zsidót, akiknek nincsenek igazoló okmányai.

kívül. Nincs a legcsekélyebb kétségem sem aziránt, hogy ha ön a feltételek előre való megállapítása nélkül is belép a cionista szervezetbe, olyan feltételek teremtődnek, amelyek módot adnak önnök arra, hogy eredményes módon avatkozzék be a szervezetnek úgy bel-, mint külpolitikájába. Vannak olyan követelések, amelyekért ön eredményesen küzdhet a szervezeten belül, mert sok hívet fog találni ott. Mindenekelőtt fontos, hogy a londoni konferencia külsőben tisztá az álláspont szegződjk le. Világosan le kell szögezn, hogy a Jewish Agency nem fogadjatja el az arab államoknak a mandátum megváltoztatására irányuló javaslatát, mert a Jewish Agency népjoji helyzeténél fogva mint a zsidó nép képviselője köve van a mandátumhoz és a Zsidó Nemzeti Otthon felépítéséhez.

A Jewish Agency szükséges reorganizálását is csak a cionista szervezeten belül lehet végrehajtani. A jelenlegi pillanat azonban nem alkalmas erre. Mindaddig, míg primitív jogainkért kell harcoljunk, háttérbe kell szoruljanak a szervezeti kérdések. Végül a revizionisták bevonásával tisztázni kell azt is, vajjon mennyire hivatott a cionista vezetőség a zsidókérdésnek a gátló országokban való megoldásain együttműködni és a menekültek mas országba való teleléptésén is közreműködni.

Azt hiszem, nem kell különösen megindokoljam, miért intéztem önhöz ma ezt a levelet. Egyre növekvő aggodalommal nézem, hogy a Jewish Agency gyöngesége milyen súlyos helyzetbe hozta a zsidó népet. Az általa hirdetett haurlagát (önmegtartást) nem az erő, hanem a gyengeség jelleme itelték. Hogy mennyi vétkes van a történelemben a Jewish Agencynek, azt a jövő fogja eldönteni. De az a meggyőződésem, hogy ön, mint egy nagy cionista szervezet vezetője, megtudná változtatni a helyzetet, ha újra belépne a világszervezetbe, ha ugyan már nem késő.

— FÖRABBI VÁLASZTÁS ES BEIK-TATÁS AZ ERDELYI ORTH. IZR. HIT-KÖZSEGEN BUCURESTIBEN. A bucurestii orth. izr. hitközség január hó 29-én tartott közgyűlése egyhangulag megválasztotta Freund David Leb reghimi főrabbinhelyettesét főrabbiává és egyidejűleg beiktatta magas állásába. A Bucurestibe érkező főrabbit Winkler Mór vezetésével az állomás nagy küldötsége fogadta és szállásra kísérte. A választás után a hitközség vezető tagjából álló deputáció a főrabbit a közgyűlési terembe kísérte, ahol Winkler Mór elnök lelkes beszédében mint a hitközség megválasztott főrabbiát köszöntötte. Ezután Weisz Jenő igazgató, a főváros zsidóságának ismert vezető egyénisége egy művészesen megtervezett, a hitközség előjárósága és tagjai által aláírt rabbielvet adott át neki. Mirc zugó lapok és lelkes jókívánások közepette az új főrabbi emelkedett szólásra, aki gondolatokban gazdag beszédében köszönte meg az iránta megnyilvánuló bizalmat és szeretetet. Közben megérkeztek Ellenbogen N. vezetésével a Schorr-féle hitközség vezetői; akik Freund David Leb főrabbit szintén hivatalosan megüdvöztették. A rabbielvet aláírása után Ellenbogen melegen üdvözölte az új főrabbit, aki válaszában a két egyetült hitközségben revaró utórró feladatokat programcsereiben röviden felvázolta, majd pedig az egyesített értes hitközségre a Mindenható áldását kérte. Ezen választással a fővárosi ortodoxia döntő fordulthoz érkezett, mely a legszebb reményekre jogosít. Az új főrabbi, ki a reghimi főrabbi fia és a néhai deji főrabbi Paneth Jechehel veje, előkelő rabbi-családtól leszármazottja, a világhírű Rabbi Chaim Sofer budapesti és Rabbi Hillel Pollak reghimi főrabbi z. l. unokája. Elsőrendű képességét az erdélyi ortodoxia legnagyobb korifeusaitól nyerte. Országos viszonylatban is elismert nagytudású Talmud Chochom, kiváló zónok és széles látókörü egyéniség, párosulva kitünő megjelenéssel és modorral és ami alapvetően, döntően fontos, elismerten megbízható jellemvilárással. Ortodoxiank bizalmával és reményteljes várakozással tekinthet a főváros első ortodox főrabbiának működése elé.

HITKÖZSEGI KÖZGYÜLES SZASZ-REGENBEN. Január hó 29-én a szászregeni hitközség rendkívüli és választó közgyűlést tartott, melynek karakterét két nagyjelentőségű esemény bejelentése adta meg. Napirend előtt Rosenbaum Pál elnök bejelentette, hogy Freund D. L. hitközség egyhangulag főrabbiává választotta meg. Indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy ezen öröndetes esemény alkalmából, mely a hitközséget jóleső elégtétellel és büszkeséggel tölti el és amelyhez városunk vezetőségének egyes tagjai is gratuláltak, úgy a bucuresti hitközséget és annak új főrabbiát átiratban, elsősorban azonban szeretett főrabbijukat,

Erdélyiek figyelmébe! DROGUERIA CARAIMAN BUCURESTI. Kértem kirekatalimat megtekinteni és mérsékelt aramról vételi feltelzeitség nélkül meggyőződni SALAMON MÓR DROGUERIA CARAIMAN

Freund D. L. atyját küldötséggel üdvözli. A közgyűlés frenetikus tapsai közt bejelenti az elnök, hogy hála a főrabbi ur szakadatlan fáradozásának és lángoló buzditásának, valamint az összes hitközségi tagok lelkes, a végéskig feszített áldozatkészségének, a már évek óta vajudó mikweh-kérdés megoldódott. A leggrigorózusabb vallási és higiénikus követelményeknek megfelelő új mikweh Istennek hála felépült. A közgyűlés mint egy ember felállva ünnepli a nagyhorderejű ténnyt és határozatlilag kimondja, hogy maradandó elismerése jeléül Freund J. főrabbi, Rosenbaum Pál elnök, Kirsch Jakob, Roth Mihály, Schreiber Hillel, Farkas Rudolf és Moskovits Hermann, az építőkészlet tagjainak neveit a mikweh előcsarnoka falába beillesztendő márványtáblán megörökíti. Ezzel kapcsolatban megemlítésre méltó Izrael Izsák szegény iparos, aki a villanyserelői munkálatokat díjtalanul végezte és egy szegény özvegyasszony, aki bankból összerakott néhány száz lejt névtelenül a főrabbi által a nemes célra juttatta. Ezután megtartott a választás a következő eredményvel: Rosenbaum Pál elnök, Kirsch Jakob, alélnök, Hamlet Lázár gondnok, Stein Adolf m. gondnok. Dávid Géza pénztáros, Farkas Rudolf ellenőr, Roth Mihály gazda, stb.

— KERESK EGY ÜGYES ZSIDÓ HAZILEÁNYT, aki a háziartáson kívül egy vegyeskereskedésben is kisegítsen. Leveleket és jó bizonyítványt kérek: Schilling Alexandru Hunedoara.

— HALALOZAS. Krausz Árpád debeljaci nagykereskedő 57 éves korában, rövid szenvedés után elhunyt. Az izr. hitközség, amelynek 25 éven át volt elnöke, nemes szívű patronusát veszítette el benne. Temetésén, mely óriási tömeg részvételével folyt le, Slang J. beogradi főrabbi mondott gyászbeszédet. Gyászolja özvegye, aki az itteni izr. nőegylet elnöknője, leánya, dr Iritz Dezsóné, a Wizo elnöknője, fia a Keren Hajjesod megbizottja, fivére Krausz József bankigazgató és két Magyarországon élő nővére.

A vallásos zsidóság a Nemzeti Alap szolgálatában

Két hónapja annak, hogy a „Keren Kajemet Machleket Charédim” működik Erdélyben. Amikor elkezdtek, nem is gondoltuk volna, hogy olyan nagy sikere lesz a vallásos zsidóság körében és amire lelkesedéssel kapcsolódik be a mozgalomba. Azt a benyomást kelti, hogy az erdélyi zsidóság alig várta az alkalmat arra, hogy a Keren Kajemet munkába kapcsolódjék. Eddig nem tudták az irányt, amely a cél felé vezet, de most, a Machleket Charédim útján erre módja van, az első hetekben megtízszereződött az az összeg, amelyet eddig a vallásos zsidóság adományozott a Keren Kajemet Lejiszrael javára.

Az erdélyi utam és látogatásaim, amelyet a Keren Kajemet Machleket Charédim érdekében megtettem eddig arról győzték meg, hogy munkánk a vallásos zsidóság körében nagy visszhangot keltett. Az egymillió lej, amelyet ez évben akarunk felhozni a vallásos zsidó kolonizáció céljaira, nem tartozik a lehetetlenségek közé, hanem nagyon is megvalósítható. Különösen a máramarosi zsidóság körében leirhatatlan mély benyomást keltettek azok a szavak, amelyekkel a zsidó földről elmondottam nekik és amelyekhez a KKL juttatta vissza a palesztinai zsidó tömegeket. Különösen ök érzik a föld értékét és náluk mutatkozik meg igazán a föld szeretete, akik szintén ragaszkodnak a rögöz és dolgoznak rajta. Ha itt tudnak így dolgozni a földért és a földön, akkor mennyivel több lélekkel és odaadással dolgoznának a palesztinai rögön. Most látszik meg, hogy milyen hiba és bűn volt eddig, hogy a vallásos zsidóság nem vette ki kellő részvételét a föld megvéltásában, mert ezeknek a máramarosi földet szerető és hozzáértő népek régen ott kellene lenni már a zsidó Palesztina földjén.

Legjobb ideje annak, hogy a vallásos zsidóság tanulmányozza, hogy mennyit adott eddig a Zsidó Nemzeti Alap földvárlási céljaira, hogy mennyi hitéhez ragaszkodó kolonia létesült ezeken a földeken, ahol igazi zsidó élet folyik, a zsidó nép elidegeníthetetlen földjén. Tegyek félre a közönyt és nentörődömséget, amely eddig uralkodott a zsidó vallások között. Vegyenek egyszer fáradságot ahhoz, hogy megnézzék, mennyi vallásos ember jutott boldoguláshoz a zsidó nép földjén és milyen nagyszerű intézményeket létesítettek, amely a vallásos zsidó élet szempontjából elsőrangú fontossággal bír.

Már ez az első két hónap is megmutatta, hogy a vallásos zsidóság mégis kezd nagy érdeklődést mutatni a „Machleket Charédim” munkája iránt. Egvedül a nagyváradi vallásos zsidóság 20.000 lejt ad már havonta e célra és ahol Erdélyben szervezve van, mindenütt tízezer gyűlnek egybe és a KKL-re megkésztetődött az eddigi adományozási összeg; azt mutatja ez a tény, hogy a zsidó közöny megszűnően van a vallásos körben is. Az is bizonyítéka munkánk nagy visszhangjának, hogy a nagyváradi zsidó ort. hitközség képviselőtestületében, ahol csak 7 cionista van a képviselőtestületben, 25-en szavaztak amellet, hogy adni kell a „Keren Kajemet Charédim” javára. Ez is bizonyítja, hogy bár még mindig két irányzat találkozik, az egyik építi a vallásos Palesztinát, a másik, amely kívánja a vallásos országépítést. Bizonyos, hogy ebből a találkozásból áldás fog származni az egész zsidó közösség javára. Minden pártion felül áll ez az intézmény és nem lehet kapcsolódni senkinek, aki szíven viseli a felépítendő Palesztina sorsát, hogy az a Tóra alapján épüljön és minden zsidónak üdve és haszna legyen belőle.

Just Mose.

Egészségét veszélyeztető Nátháláz Grippa-Védekezzen! kelleemesen illatosított Senlaslo fertőtlenítő toalett-szappant, megóvja egészségét!

